

наша свабода

№20(107)

ВЫДАЕЦЦА 3 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

19 ЛЮТАГА
2001 года
ПАНЯДЗЕЛАК

Адрас: 220123,
г.Мінск, а/я 103

E-mail:
NPSvaboda@irex.minsk.by
http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ

стар.7
Наркатыкі і бацькі

Пад Касцюковічамі няма чым дыхаць

Констанцін УВАРАЎ

У год на аднаго жыхара Касцюковіцкага раёна прыпадае каля 147 кг забруджваючых рэчываў, што ідуць ад стацыянарных крыніцаў. Гэта адзін з самых вялікіх паказчыкаў у Магілёўскай вобласці.

Увогуле ж, паводле звестак Магілёўскага абласнога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя, у год на аднаго жыхара Магілёўшчыны прыпадае да 37 кг забруджваючых рэчываў.

Паводле інфармацыі экалагаў, кожны пяты аўтамабіль вобласці перавышае нормы па дымнасці. Гарадскі грамадскі транспарт практычна ўвесь экалагічны небяспечны.

БелаПАН

Беларусь паклала вока на польскія порты

Андрэй АСМАЛОЎСКИ

Пытанні палітычнага, эканамічнага і культурнага супрацоўніцтва рэгіёнаў Беларусі і Паморскага ваяводства Польшчы абмяркоўваў з прадстаўнікамі ваяводства пасол Беларусі ў Рэспубліцы Польшча Мікалай Крэчка.

Падчас сустрэчы Мікалая Крэчкі з маршалам Паморскага сейміка Янам Зарэмбскім абмяркоўваліся магчымасці выкарыстання эканамічных рэсурсаў польскага ўзбярэжжа, уключаючы порты Гданьска і Гдыні.

БелаПАН

Казахстан не хоча інтэгравацца

Аляксей АРЭШКА

Ніякага жадання браць удзел у працэсе валютнай інтэграцыі Расіі і Беларусі ў Казахстан няма. Пра гэта 16 лютага ў інтэрв'ю «Известиям» заявіў старшыня Нацыянальнага банка Казахстана Рыгор Марчанка.

Ён лічыць, што тэмпы валютнай інтэграцыі Расіі і Беларусі «дастаткова марудныя», таму зараз рана вызначацца і прымаць нейкія рашэнні. Разам з тым Рыгор Марчанка не выключае з'яўлення адзінай валюты ў рамках СНД. На яго думку, гэта павінна быць наднацыянальная валюта, а рашэнне варта прымаць, як у Еўрапейскім Саюзе, — шляхам рэфэрэндумаў.

У Англіі затрыманых нелегалы з Беларусі

Алесь АБРАМОВІЧ

Трыццаць пяць нелегальных мігрантаў з краін Усходняй Еўропы, у тым ліку з Беларусі, былі затрыманых 13 лютага брытанскай паліцыяй у горадзе Саўспарт, што на поўнач ад Ліверпуля, паведамляе лонданская газета «Таймс». Акрамя беларусаў, сярод затрыманых грамадзяне Латвіі, Літвы, Польшчы і Расіі.

Паліцыя сцвярджае, што гэтых людзей накіравала на работу і забяспечыла падробнымі дакументамі расійская крмінальная групоўка. Кожны з іх заплаціў злычынцам-пасярэднікам па 300 фунтаў, каб атрымаць работу. У асноўным яны працавалі на фермах ці заводах па ўпакоўцы мяса.

Дворец рэспублікі, в котором в мае по указу А.Лукашенко соберутся «избранные» депутаты Всебелорусского Схода

Будут народные маевки

Роман ЯКОВЛЕВСКИЙ

Многие помнят отличный фильм «Был месяц май». Гитлер повержен и солдаты-освободители наслаждаются тишиной красивых пейзажей Германии. Тяжелое время войны позади. Лиризм оптимистического будущего отражен в музыкальной теме, которая до сих пор популярна. Похоже, своя майская тема прозвучит в этом году в Беларуси. И под разную музыку.

На протяжении всех шести с половиной лет своего существования правящий режим в Беларуси освящал судьбоносные для себя мероприятия массовыми сходами. Этакое подобие народовластия, которое в Ливии называется Джамахирией. Но еще до личного знакомства с ливийским правителем Муамаром Каддафи руководитель Беларуси внедрил на белорусской почве свою джамахирию.

Памятному референдуму в ноябре 1996 года предшествовало так называемое первое Всебелорусское собрание. Собравшиеся присягали на верность своему хозяину. Проведение и манипуляции в процессе самого референдума были уже делом техники. Из перепутанной сотни депута-

тов Верховного Совета режим создал палату №1. Как известно, для руководства Республики Беларусь это стало началом продолжающейся до сих пор их внешнеполитической изоляции. Правда, правитель и его сподвижники это положение пытаются объяснить своим гражданам как отстаивание суверенитета страны.

Вторым по счету массовым мероприятием можно считать проведенный осенью прошлого века съезд народных депутатов, которые остались декорациями для всех уровней исполнительной власти. Собрались они уже не во Дворце спорта, а Дворце Республики. После этого схода были проведены парламентские выборы. Как и ноябрьский референдум 1996 года, выборы в палату №2 никто в мировом сообществе так и не признал. И вот уже в наступившем столетии, вновь в Минске стал раздаваться призывной барабанный бой. Вновь понадобилась массовка.

В соответствии со статьей 37, столь символической цифрой для граждан бывшего Советского Союза, принятой все тем же референдумом-96 Конституцией Республики Беларусь, созывается 18 мая 2001 года второе Всебелорусское народ-

ное собрание. На этот раз оно собирается в год предполагаемых президентских выборов. Стоит напомнить, что как Конституция 1994 года, по которой в том же году был избран президент, так и нынешняя предусматривают пятилетний срок, на который избирается глава государства. Если в нынешнем году в Беларуси пройдут-таки прямые президентские выборы, то это мероприятие станет вторым за последние семь лет.

Нынешнему майскому собранию в поддержку Александра Лукашенко многие наблюдатели и политики склонны придавать особое значение. Порою высказываются мнения, что, мол, власть имущих может вновь пойти на конституционные изменения. Например, провозгласить выборы главы государства путем голосования в парламенте, а не всеми гражданами. Высказываются и предположения, что в Беларуси может быть объявлено какому-либо рода чрезвычайное положение, которое даст основание выборы временно отменить или перенести на более поздний срок.

Окончание на стр.3

Чыгир перайшоў у наступ на БТ

Алесь ПАЎЛОВІЧ

Працягвае развівацца скандал вакол затрымання сына экс-прэм'ера Міхаіла Чыгіра. За мінулы тыдзень да гэтай гісторыі дадаліся тры істотныя моманты.

Па-першае, на волю быў адпушчаны Васіль Быкаў — адзін з сяброў Аляксандра Чыгіра, затрыманых разам з ім 10 лютага. Хлопца адпусцілі, так і не прад'явіўшы яму абвінавачвання. Ад сустрэчаў з журналістамі гандляр аўтазапчасткамі адмаўляецца. Дарэчы, абвінавачванне Аляксандру Чыгіру і ягонаму сябру Сяргею Калядзе таксама яшчэ не прад'яўленае, аднак вядома, што ўзбуджаная крміналь-

ная справа па 205 ч. 4 артыкуле Крмінальнага кодэкса (крадзеж маёмасці), у якой могуць фігураваць затрыманых.

Другі важны момант — міліцыя заявіла, што ў адным з гаражоў, дзе Чыгир-малодшы і ягоны сябра Сяргей Каляда трымалі запчасткі на продаж, знайшлі рэшткі мікрааўтобуса «Форд-транзіт», які належаў праграме Беларускага тэлебачання «Зона Х». Гэты мікрааўтобус сапраўды быў скрадзены прыкладна месяц таму і вось раптам цудам знайшоўся ў чыгироўскім гаражы! Экс-прэм'ер на гэта кажа, што цяпер у яго няма сумневу ў правакацыі. Мікрааўтобус з надпісам «Зона Х», нібыта скрадзены ягоным сынам, — гэта, паводле экс-прэм'ера, крок за мяжу здаровага сэнсу, нешта кшталту «фена, быццам бы скрадзенага ў

сцюардэсы Лукашэнкам». Міхаіл Чыгир не выключае, што ягонаму сыну падкінуць і іншыя « доказы » ягонага злачынства. « У мяне ёсць звесткі, што гэты гараж за тыдзень да арышту сына ноччу наведвалі невядомыя ў масках », — заяўляе экс-прэм'ер.

І апошні паварот гэтай гісторыі зноў тычыцца Беларускага тэлебачання. Экс-прэм'ер падаў на БТ, журналістаў Дзмітрыя Косціна, Юрыя Пракопава і аўтара адной з праграмаў Яўгена Новікава ў суд. У іскі сцвярджаецца, што на ўсю сям'ю Чыгіроў БТ і гэтыя аўтары навялі паклёп. У якасці кампенсцыі запатрабаваная сума ў 15 тысяч долараў. « Дараваць ім брыдку хлусню, што была вылітая на маю сям'ю, я проста не маю права », — заявіў Міхаіл Чыгир.

НАВІНЫ

■ 15 лютага на паседжанні Саўміна А.Лукашэнка выказаў незадавальненне, што шмат хто з кіраўнікоў «вертыкалі» і прадпрыемстваў, стаўшых дэпутатамі «палаты», не хочучь працаваць у ёй на прафесійным грунце. Зараз ад старой пасады адмовілася трохі больш за палову «палатачнага» складу. Апошні тэрмін напісаць адмысловую заяву — да сакавіка.

■ Эпідэмія грыпу ў Беларусі абвешчана ў 90% гарадоў. На грып захварэлі сёлета ўжо 160 тысячаў чалавек. З ускладненымі грыпавымі формамі шпіталізавана 690 хворых. Медыкі кажуць, што палова загрыпаваўшых — гэта дзеці. З гарадоў няма эпідэміі грыпу толькі ў Баранавічах, Наваполацку, Маладзечне і Салігорску.

■ 3 21 лютага базавая стаўка рэфінансавання скараціцца з 80% да 75%. Такое рашэнне прыняло праўленне Нацыянальнага банка Беларусі. Рашэнне тлумачыцца ў тым ліку прагнознымі тэмпамі інфляцыі. У студзені яна складала 4,8%.

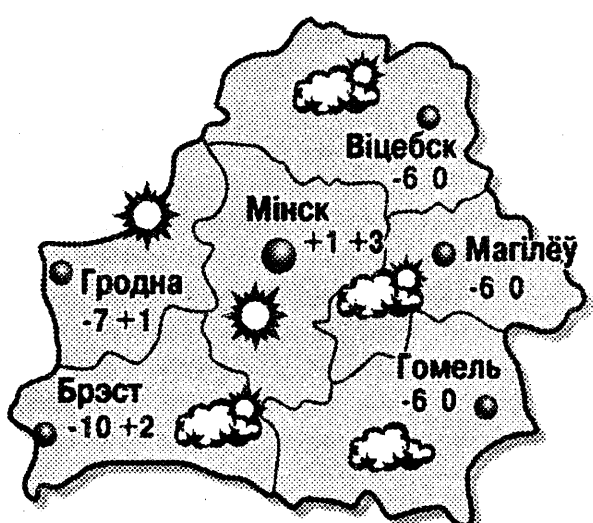
■ Савет міністраў выдаў пастанову, паводле якой з 5 лютага ўпарадкавання кошт на тытунёвыя вырабы. Яна закранула фірмы і прыватных прадпрыемстваў, якія прадаюць цыгарэты. Пасля ўступлення пастановы ў сілу сталася так, што кошты на цыгарэты гродзенскай тытунёвай фабрыкі «Нёман» узраслі, а «Табак-Інвест» — знізіліся.

■ Беларускі шакалад прызнаны лепшым на расійскім рынку. На міжнародным кірмашы харчовых тавараў, які праходзіў напачатку лютага ў Маскве, лепшым шакаладам стаў наш «Ідэал». Яго вырабляе ААТ «Беларуская кававая кампанія».

■ Амбасада Кітайскай народнай рэспублікі падарыла факультэту міжнародных зносін Беларускага ўніверсітэта спадарожнікавае абсталяванне. Падарунак КНР такім чынам зрабіла і сама сабе. Справа ў тым, што толькі на першым курсе гэтага факультэта навуцаецца 30 кітайскіх студэнтаў.

■ Міністэрства абароны Беларусі выдала пастанову « Аб зацвярджэнні Палажэння аб дысцыплінарнай вайскавай часці ». Цяпер суды (гэта ваенныя гарадоў Масюкоўшчына) суды будучы накіроўваць вайскоўцаў тэрміновай службы з пакараннем знаходзіцца ў штрафбасе да 2 гадоў. Разам з тым суды не патрапяць учыніўшыя цяжкія і асабліва цяжкія злачынствы з пакаральным тэрмінам звыш 5 гадоў.

НАДВОР'Е НА ЗАУТРА

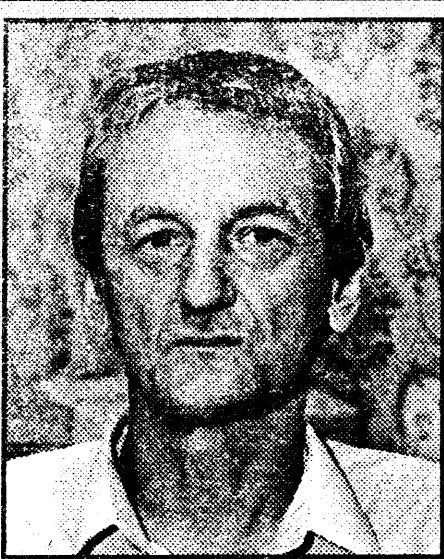
Курс наяўнага долара
на «чорным рынку»

1230

ПАДПІСКА НА НАШУ СВАБОДУ!

Каб не шукаць кожную раніцу нашу газету ў шапіках, падпішыся на яе цяпер! Падпіска на НАШУ СВАБОДУ магчымая праз пошту! У любым аддзяленні сувязі патрабуйце падпісны каталог з індэксам НАШАЙ СВАБОДЫ.

Кошт падпіскі на месяц — 1.040 рублёў. Наш падпісны індэкс — 63478.

Лукапатрыёты

Аляксандр ДУБАВІЧ

Патрыётамі называюць людзей, якія любяць сваю радзіму, спрыяюць яе дабрабыту і бароняць яе. Патрыёты Беларусі, напрыклад, выступаюць за незалежнасць краіны, за дэмакратыю, за развіццё нацыянальнай культуры, за прыярытэт закона і раздзяленне ўлады, за добрыя і трывалыя адносіны з іншымі дэмакратычнымі дзяржавамі. Менавіта таму, што гэта будзе адпавядаць інтарсам усіх беларускіх грамадзян.

А як мы назавём тых людзей, якія хочуць знішчыць незалежнасць Беларусі, навазяць ёй дыктатуру, беззаконне і чужую культуру ў якасці асноўнай і безальтэрнатывнай? Якія бясконца шукаюць ворагаў сярод цывілізаваных дэмакратычных краін, ды брыдка іх лаюць. Гэта антыпатрыёты, пятая калона, чужынцы, навалача, брыдота, камуніягі, лукамоўцы, слава-нафашысты і г.д. Апошнім часам знайшлося слова, якое змяшчае ўсе гэтыя паняцці. Калі хочаць сказаць пра чалавека, што ён здраднік, вораг сваёй краіне і, адначасова, мае нізкія маральныя якасці, дык гавораць на яго «лукашчыст». Вось жа пройдзе колькі часу і гэтае слова трывала ўвойдзе ў слоўнікі.

Між тым, ніхто з лукашчыстаў ніколі не прызнае сябе антыпатрыётам. Яны таксама нешта любяць, але любяць нешта нерэальнае, кніжнае, фантазійнае. Такія людзі не прымаюць рэальнасці, жывуць мітамі і адлятаюць думкамі ў нейкую ідэальную на іх погляд краіну, якая адпавядае ўзроўню іх інтэлекту, цешыць іх непаўнаватарасць. Адны бачаць перад сабой магутную сусветную імперыю часоў Рыма, другія — страшны гестапаўскі парадак Трэцага Рэйха, трэція — манархічную крывадушную Расію семнацатага стагоддзя, чацвёртыя — жудасныя абрысы Саўдэпні часоў Сталіна. Сучасная рэальная Беларусь для іх вельмі маленькая і залішне спакойная. Вось каб далучыць яе да Расіі, а потым распачаць крывавае дзяржаўнае тэрор ды знішчыць мільёны людзей — вось гэта б ажывіла іх. Вядома, не ўсе гэтыя людзі псіхічна хворыя, але ўсе яны, безумоўна, калекі.

І адмысловую кагорту, самую шкодную, сярод лукашчыстаў займаюць лукапатрыёты — людзі ўвогуле без сумлення і прынцыпаў. Яны косяць сваю капусту на чым заўгодна. Сёння — камунізм, заўтра — капіталізм. Толькі што, здаецца, пісаў дысертацыю на Леніна, а ўжо, глядзі сюды, грукіе сябе ў грудзі: я — дэмакрат-рыначнік! Трэба — стане на заднія лапы, абліжа пяць, пацалуе ў ... і скажа, што смачна. Трэба — аблае свайго ўчарашняга гаспадара, прыдуме пра яго чаго не было. У лукапатрыёта адна радзіма — яго вантробы. Вантробам ён служыць, пра іх толькі і дбае. Лукапатрыёты — гэта смецце, якое мітусіцца ў паветры, сыплецца ў вочы, трапляе за каўнер. І якое шчасце, палудмай, што ўсё гэтае смецце сабралася зараз вакол свайго шэфа! Вось жа выдатны выпадак вымесці іх вон усіх разам, ды расчысціць дарогу патрыётам, як думаеш?

Небяспечны законапраект «Аб інфармацыйнай бяспецы»

Алесь АБРАМОВІЧ

Цэнтр прававой абароны СМІ пры Беларускай асацыяцыі журналістаў выступіў з крытыкай праекта закона «Аб інфармацыйнай бяспецы», які падрыхтаваны да ўнясення на разгляд палаты прадстаўнікоў нацыянальнага сходу Беларусі. На думку экспертаў цэнтра, гэты законапраект супярэчыць нормам міжнароднага права і стварае перадумовы для абмежавання канстытуцыйных правоў і свабод грамадзянаў. Прыняцце гэтага законапраекта «можа прывесці да далейшага ўціску свабоды масавай інфармацыі ў Рэспубліцы Беларусь», гаворыцца ў заключэнні цэнтра.

Эксперты адзначаюць, што апошняя рэдакцыя законапраекта пазбаўленая найбольш адыёзных

пунктаў і тэрмінаў, якія прысутнічалі ў праекце, што быў апублікаваны ў зборніку «Концептуальныя праблемы інфармацыйнай бяспечнасці в Союзе России и Беларуси: Материалы научной конференции». Тым не менш, нават у новай рэдакцыі законапраект супярэчыць міжнародным стандартам і стварае пагрозу абмежавання свабоды слова.

У прыватнасці, у артыкулах 9, 12 і 16 праекта пішацца аб абароне грамадзянаў «ад уздзеяння няпоўнай, недакладнай і скажонай інфармацыі», што, на думку экспертаў, можа стаць дадатковым інструментам умяшальніцтва дзяржавы ў дзейнасць СМІ. «У практыцы еўрапейскіх краінаў падобны падыход разглядаецца як антыканстытуцыйны, бо ён

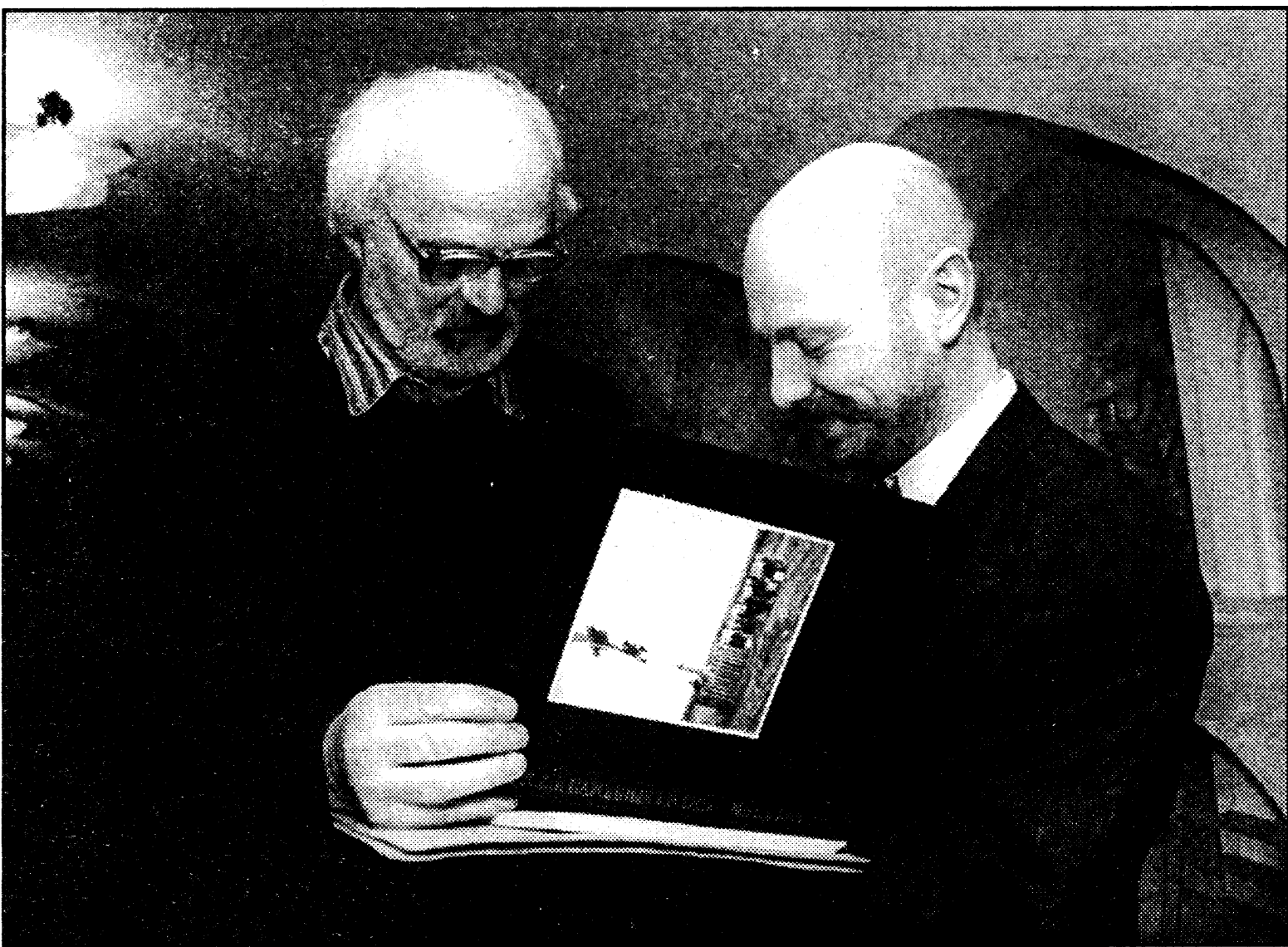
прыводзіць да цензуравання СМІ і значнага скарачэння інфармацыі, даступнай грамадству», — адзначаецца ў заключэнні.

Эксперты таксама выказваюць засцярогу, што стварэнне сістэмы інфармацыйнай бяспекі, прадугледжанае артыкуламі 16-18 праекта, прывядзе да неабгрунтаванага ўзмацнення дзяржаўнага кантролю за інфармацыяй. Да таго ж, яны лічаць, што большасць палажэнняў законапраекта сфармуляваныя такім чынам, што іх можна адвольна інтэрпрэтаваць з улікам палітычных загадаў.

З аналагічнымі засцярогамі на конт новага законапраекта выступіла міжнародная арганізацыя «Артыкул 19», якая ставіць мэтай абарону свабоды слова ва ўсім свеце.

БелаПАН

Апошні альбом выдатнага этнографа

Сын Міхася Раманюка прэзентуе бацькову кнігу мастаку Аляксею Марачкіну

Яніна КОБРЫНЬ

Выдавецтва «Наша ніва» выпусціла ў свет унікальную манаграфію вядомага беларускага этнографа і мастацтвазнаўцы Міхася Раманюка «Беларускія народныя крыжы».

Гэта апошняя праца прафесара, якая рыхтавалася на працягу 25 гадоў даследаванняў і этнаграфічных экспедыцыяў. Аб ёй хаўлю ўсю Беларусь, аўтар сабраў унікальны

матэрыял аб беларускіх крыжах, надмагіллях і пахавальна-памінальных абрадах. Упершыню ў гісторыі беларускай этнаграфіі М.Раманюк апісаў усе функцыі крыжоў і месцы іх усталявання.

Манаграфія «Беларускія народныя крыжы» стала адзіным выданнем, якое дазваляе глыбока і ўсебакова пазнаёміцца з унікальнай часткай традыцыйнай культуры Беларусі.

Альбом пабачыў свет дзякуючы

Беларускаму дабрачыннаму фонду ў Вялікабрытаніі. Значны ўдзел у справе з'яўлення выдання ўзялі сын аўтара — Дзяніс Раманюк, а таксама Сяргей Дубавец, Андрэй Верацяно, Сяргей Кавалёў. Прэзентацыя унікальнага выдання адбылася ў мінскім касцёле святога Роха і сабрала як блізкіх сяброў і папчальнікаў заўчасна пакинуўшага свет Міхася Раманюка, так і мноства аматараў беларускай культурнай спадчыны.

«Круглы стол» у памяць Ежы Гедройца

Кірэі МАЛУЙЛА

22 лютага ў Нацыянальным навукова-асветным цэнтры імя Францішка Скарыны, што па вуліцы Рэвалюцыйнай, 15 у Мінску, пры ўдзеле Польскага інстытута ладзіцца міжнародны «круглы стол» памяці нядаўна пайшоўшага з жыцця вядомага культуролога Ежы Гедройца. На працягу некалькіх дзесяцігоддзяў ён рэдагаваў у Парыжы часопіс «Культура», на старонках яко-

га стала прадстаўлялася і беларуская культура (паходзе пажадання Гедройца па яго смерці выданне выходзіць перастала).

Падчас «круглага стала» выступіць навукоўцы з шэрагу самых розных краінаў, але за перавагай беларусаў і палякаў. Прагучаць такія дэклады, як «Заваяванне Ежы Гедройца», «Мост» Ежы Гедройца: Беларусь — Польшча — Францыя», «Ежы Гедройц і беларуская перспектыва».

У Нацыянальным навукова-асветным цэнтры імя Скарыны вельмі ўсцешаныя, што «круглы стол» пройдзе пры святле. У Скарынаўскім цэнтры, супрацоўнікам якога на працягу паўмесяца давалася працаваць па вечарах пры свечках, нарэшце ўключылі электрычнасць (нагадаем, яна тут была адключаная за неаплачванне арэнды з прычыны недастатковага фінансавання гэтай структуры міністэрства адукацыі).

Дабрачынны канцэрт для аўтара паланеза

Кірыла ПАЗЫНЯК

Відаць, многім менчукам давалася бачыць расклееную там-сям па горадзе афішу пра канцэрт пад назвай «Паланез Агінскага». Ён прайшоў 17 лютага ў Беларускай дзяржаўнай філармоніі і быў арганізаваны пры ўдзеле міністэрства культуры, Гільды тэатральных рэжысёраў, а таксама Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі дзяржавамі.

Адметнасць гэтага канцэрта ў ягоным статусе дабрачыннага. Сродкі ад продажу квіткоў на яго пойдуць на стварэнне і ўзвядзенне ў Маладзечне помніка кампазітара Міхалу Клеафасу Агінскаму, аўтару слаўтага паланеза ля-мінор «Развітання з Радзімай»,

адной з патэнтных мелодыяў гімна Беларусі. Вельмі верагодна, што адным гэтым дабрачынным канцэртам не абывдзеца, і яны будуць наладжаныя яшчэ, у тым ліку за мяжой. Таму помнік, макет якога ўжо гатовы, па ўсім выйдзе народным — у дзяржавы неабходных грошай на ягоную адліўку няма (гэта каля 5 тысяч долараў).

Мяркуюцца, што помнік паўстане ў Маладзечне сёлета ў верасні, не выключана, што 25 верасня — у дзень народзінаў Міхала Клеафаса Агінскага (1765 — 1833), вядомага не толькі як кампазітар, але і як грамадскі і палітычны дзеяч. У прыватнасці, ён быў паслом Вялікага княства Літоўскага ў Галандыі, прадстаўніком дыпламатычнай місіі ў Лондане, дэпутатам

сойма, браў удзел у 1794 годзе ў паўстанні Касцюшкі. Памёр Агінскі на чужыне — у Фларэнцыі.

Помнік яму, калі патрэбная колькасць грошай усё ж такі будзе сабраная, будзе ўсталяваны каля будынка маладзечанскай музычнай вучэльні, якая якраз носіць імя М.К.Агінскага. Дарэчы, у многім дзякуючы завіханням дырэктара вучэльні Рыгора Сарокі ў горадзе і з'явіцца скульптурная выява кампазітара. Прывязка ва ўсталяванні гэтага помніка ў Маладзечне, як і тое, што музычная вучэльня тут мае гонар назіць імя Міхала Клеафаса Агінскага, абгрунтаваныя. Паміж Маладзечнам і Сморгонню месціцца радавы маёнтак кампазітара, ды і само Маладзечна доўгі час знаходзілася ва ўладаннях Агінскіх.

Спіць і ўва сне бачыць

Сяргей СКАРГЕВІЧ

Спікер Дзяржаўнай думы Расіі і Парламенцкага сходу Саюза Беларусі і Расіі Генадзь Селязнёў на сустрэчы з журналістамі ў Мінску выказаў свае запаветныя думкі пра пашырэнне так званага Славянскага Саюза.

«Я перакананы, — сказаў ён, — што будзе створаны грамадска-палітычны рух па далучэнні Украіны да Саюза Беларусі і Расіі. Гэта была б, я лічу, цудоўная ініцыятыва ўкраінскіх дэпутатаў».

У дзяржбюджэт патрабавецца СКВ

Кірэі МАЛУЙЛА

Днямі апублікаваны дэкрэт А.Лукашэнка «Аб некаторых пытаннях збору плацяжоў у свабодна канвертаванай валюце і расійскіх рублях у 2001 годзе». Мэта дэкрэта — павелічэнне іх паступлення ў дзяржбюджэт.

З 23 лютага за праезд па дарогах Беларусі ў свабодна канвертаванай валюце і расійскіх рублях будзе брацца плата з уладальнікаў (ці карыстальнікаў) аўта транспартных сродкаў, зарэгістраваных у замежных дзяржавах. Гэта ж будзе спяганяцца патэнтнае мыта і падатак з даходаў замежных юрыдычных асобаў ад рэалізацыі тавараў, увезеных у Бела-

таў». Аднак Г.Селязнёў вырашыў абаліва дадаць, што ўсё ж пры ўдзеле паглядзець, якое «будзе развіццё падобнай ініцыятывы». Старшыня Парламенцкага сходу падтрымлівае стварэнне ў Вярхоўнай Радзе Украіны міжфракцыйнай дэпутацкай групы па развіцці ўкраінска-беларуска-расійскіх кантактаў — «ЗУБР» (апрача абрэвіятуры, якая адлюстроўвае першыя літары назваў трох краінаў, само слова, відаць, успрымаецца як антыпод віскулёўскім настроям).

Канфіскуюць машыны

Сяргей МАКСІМОВІЧ

У Гродне пачалі вышукваць і штрафваць таксістаў-«піратаў». У аднаго нават канфіскавалі машыну «Форд». Аднак найбольш канфіскуюць машыны на мяжы. У Астравецкім раёне ў студзені ў аднаго літоўца забралі і машыну, і вя-

ікую колькасць цыгарэтаў, якія ён спрабаваў падпольна перавезці ў Літву. За мінулы год гродзенскімі мытнікамі было затрымана 129 аўтамабіляў. За апошні час у міліцыі з'явілася нямяла машын замежных марак з ліку канфіскаваных — яны выкарыстоўваюцца ў аператыўных мэтах.

Кветкі—Васілю Іванчычу

Сяргей АСТРАЎЦОЎ

Упершыню за шмат гадоў каля гарадзенскага бюста Чапая з'явіліся кошык з кветкамі. На стужцы было напісана: «Чапаеву ад беларускіх чытачоў». З'яўленне бюста героя анекдотаў 20 гадоў таму было па сутнасці недарэчнасцю. Маўляў, вуліца носіць імя Чапая. Напачатку дэмакратычнай адлігі, аднак, яе пераназвалі імем пэста Міхася Васілька. Нават шмільду

павесілі праз вуліцу ад бюста. Але пару гадоў таму яе разбілі злодзеі, хоць знаходзілася яна на будынку службы дзяржкантролю. Аднаўляць яе ўлады не сталі, толькі сцяну пафарбавалі. А вуліцу пакрысе зноў пачалі называць чапаеўскай. Яна, дарэчы, зусім някідкая. На ёй толькі венералагічны дыспансер, ды за плячымі Васіля Іванчыча будынак суда. У ім калісьці судзілі ўкраінцаў з карнага батальёна, які спаліў Хатынь.

Фальшывыя білеты на Валерыю

Сяргей МАКСІМОВІЧ

10 лютага ў Гродне адбыўся канцэрт маскоўскай спявачкі Валерыі. Білеты былі прададзеныя задоўга да падзеі. Цікава, што ў дзень канцэрта міліцыяй было выяўлена

каля паўсотні фальшывых білетаў. Затрыманы нават адзін з распаўсюджвальнікаў. Ахвярам падману, дарэчы, давалася змарнаваць ад васмі да 14 тысяч рублёў (столькі каштавалі білеты), але паслухаць Валерыю ім так і не ўдалося.

«Народную волю» прадупредили

Наталія РАДИНА

Госкомпечати вынес «Народной воле» предупреждение, решив научить газету и журналиста Валерия Щукина «выбирать выражения».

«Народная воля» получила предупреждение Госкомпечати якобы за нарушение ст.32 «Закона о печати и других средствах информации» (граждане РБ имеют право на своевременное и оперативное получение через СМИ достоверной информации). По мнению Госкомпечати, нарушителем закона стала публикация Валерия Щукина «Претендуешь на президента — готовь сына в тюрьму» от 13 февраля 2001 года.

Согласно предупреждению №14 от 14 февраля, подписанному председателем Госкомпечати Михаилом Подгайным, в статье В.Щукина сообщается о том, что в число лиц, задержанных по подозрению в бытие краденых запчастей для автомобилей, «кроме сына нежеланного претендента на президентский престол, входит и племянник изгнанного из Беларуси писателя Василия Быкова» (кстати,

как оказалось, задержанный вовсе не родственник писателя).

Эти сведения, по мнению чиновников, и оказались недостоверными. Чиновники Госкомпечати не поленились открыть словарь русского языка Ожегова и найти там слово «изгнать». На основании прочитанного и было вынесено предупреждение: «Слово «изгнать» означает «удалить насильственно откуда-нибудь». А Василий Быков, как известно, некоторое время по приглашению ПЭН-клуба жил и работал в Финляндии, а теперь находится в Германии. Поэтому Василий Быков — не изгнанник, как утверждает «Народная воля».

Сам виновник предупреждения, Валерий Щукин, категорически не согласен с мнением Госкомпечати. «Изгонять можно не только насильственно, — заявил он. — Когда человека отдалают от общества, то тоже изгоняют».

Как бы там ни было, это уже второе предупреждение газете «Народная воля», и можно пожелать ей только осторожной подбирать выражения в преддверии президентских выборов.

Будут народные маевки

Окончание, начало на стр.1

Шумиха, которую подняли государственные СМИ Беларуси по поводу пресловутой инициативы одного американского конгрессмена, якобы предложившего узаконить физическое устранение Александра Лукашенко, была воспринята некоторыми его соперниками на пост главы государства как очередная «голландская утка». На прошлых президентских выборах такая дичь запускаясь в адрес Станислава Шушкевича. А теперь «утка» уже то ли американская, то ли российская. Очевидно, что нагнетание атмосферы страха, всяческих угроз для жизни любимого руководителя будет нарастать. Зато далеко не всегда будет очевиден интерес тех конкретных лиц, которые будут пытаться такую атмосферу создавать.

Вполне реально, что разворачивающаяся в Беларуси кампания, которую называют предвыборной, способна существенно обогатить практику такого рода мероприятий на постсоветском пространстве. Помнится, во время президентских выборов в 1994 году происходили разные и довольно странные приключения только с одним кандидатом в президенты. Говорят, что они в немалой степени поспособствовали его избранию первым президентом Беларуси. Теперь же, для того чтобы сохранить столь напряженно удерживаемую власть, приемы борьбы с соперниками будут более масштабными. Не исключено, что из небытия возродится мифическая белорусская освободительная армия, которая лет пять назад уже «взрывала» трубопроводы. И вообще, тема диверсий против суверенной Беларуси, как ожидается, скоро станет одной из основных в предвыборной борьбе. Впрочем, полагаю в оппозиции, как и темы о судьбах исчезнувших Юрия Захаренко, Виктора Гончара, Анатолия Красовского и Дмитрия Завадского.

Любопытной представляется вылезшая наружу перепалка между двумя идеологическими функционерами режима Владимиром

Заметалиным, первым заместителем главы президентской администрации, и Иваном Пашкевичем, вновь оказавшимся среди депутатовского корпуса. Оба продолжают радеть за сохранение абсолютной власти Александра Лукашенко. Но каждый пытается служить по-своему. Помнится, придя в администрацию на место Владимира Заметалина (как оказалось, временно) в награду за видную роль в создании палаты № 1, Иван Пашкевич сказал, что полковник В.Заметалин умный, а сам он везучий. Трудно сказать, какими оба деятеля окажутся в судьбоносном для Беларуси нынешнем году. Однако, по мере остервенелости, с которой они друг друга клеймят в различных СМИ, в том числе и оппозиционных, стали проявляться моменты, которые уже перерастают в довольно тревожные тенденции. Правящий режим стал все активнее культивировать тему межконфессиональных отношений в Беларуси. При том тоне и уровне дискуссии, которую развернули православные атеисты в государственных СМИ по поводу деятельности других христианских конфессий, Беларусь вполне может распрощаться со своим историческим имиджем толерантности. По сути, с православным фундаментализмом все чаще стали сталкиваться не только, как оказалось, протестант Иван Пашкевич, но и ныне работающие в ближайшем окружении главы государства. Казалось бы, тот разумный жест в сторону равноправия верующих, который сделал Александр Лукашенко, впервые приняв у себя кардинала Свентака, должен был поставить ретивых ортодоксов на свое место. Не тут то было. Пока ограничивая свою критику в адрес католиков, пропагандисты, для которых панславизм заменил пролетарский интернационализм, обрушились на иезуитов. Стала реанимироваться правящим режимом небезопасная идея создания так называемой Принеманской республики, в которой будут проживать белорусские поляки-католики. И эту идею приписывают коварному Западу. По словам чинов-

ников, соответствующие структуры принимают соответствующие меры по недопущению тлетворного влияния Запада и создания «пятой колоны». Воистину «крестовый поход» объявлен евангельским христианам. Это явно ненормальное состояние констатировалось на недавно прошедшем «круглом столе» представителей протестантских церквей. Кстати, Иван Пашкевич утверждает, что проект резолюции, в которой осуждаются притеснения верующих в Беларуси, вот-вот поступит в Конгресс США.

Надо полагать, не дожидаясь принятия различных резолюций, евангельские христиане Беларуси решили не ограничиваться «круглым столом». Согласно информации, распространенной пресс-службой Союза евангельских христиан-баптистов, ряд протестантских церквей Беларуси принял решение провести в Минске широкомасштабную акцию «Самый большой подарок». Предполагается, что в ней примут участие и многочисленные гости из разных стран мира. Организаторы планируют передать в детские дома разного рода подарки и провести благотворительный спектакль, в постановке которого будут участвовать актеры ведущих столичных театров. Содержание спектакля учит детей слушать своих родителей, дружить со всеми детьми, без разделения по национальному, религиозному, другим признакам, помогает стать более добрыми и сердечными. Интересно, у кого из юных зрителей родители станут участниками другого спектакля, с другой музыкой — Всебелорусского народного собрания? А ведь детский спектакль должен состояться буквально одновременно со взрослым. Видимо, это может быть случайное совпадение станет «самым большим подарком» для президентской администрации, на которую Александр Лукашенко возложил контроль за выполнением своего указа о созыве второго Всебелорусского народного собрания.

Статкевич — кандыгат

Юрась ХМЯЛЬНИЦКІ

Лідэр сацыял-дэмакратычнай партыі (Народная Грамада) Мікола Статкевіч зарэгістраваны кандыдатам у дэпутаты палаты №2 — як і леташняй восенню, М.Статкевіч паспрабуе прабіцца ў палату прадстаўнікоў па Каліноўскай выбарчай акрузе №107 Мінска. За вылучэнне М.Статкевіча кандыдатам сабра-на болей за 5 тысячаў подпісаў замест неабходнай тысячы. Лідэру Народнай Грамады прыйдзецца памагача за дэпутацкі мандат з трыма прэтэндэнтамі: прадстаўні-камі Камуністычнай партыі Белар-уці Віктара Чыкіна, Партыі каму-ністаў Беларускай і галоўным са-пернікам — намеснікам старшыні Першамайскага райвыканкама Мінска Людмілай Бур'як. Летась выбары па Каліноўскай акрузе не адбыліся, а М.Статкевіч па коль-касці набраных галасоў уступіў першынство менавіта Л.Бур'як.

Краязнаўцы аб'ядноўваюцца

Марат ГАРАВЫ

17 і 18 лютага ў сталічным Палацы дзяцей і моладзі прайшоў «круглы стол» па праблемах краязнаўчага руху.

Арганізатарам акцыі выступіла Асамблея наўрадавых арганізацый Беларусі (АНАБ). Да ўдзелу ў сустрэчы-дыялогу яны запрасілі прадстаўнікоў фондаў і грамадскіх арганізацый, вучоных і журналістаў, якія спецыялізуюцца ў гэтай тэме.

Як адзначыла міжнародны кардынарар выканаўчага бюро АНАБ Ірына Віданав, акцыя праводзіцца ў рамках агульнаацэна-нальных праграмаў асамблеі, прынятых на яе II кангрэсе ў 1998 годзе. Мэта гэтай сустрэчы заключ-аецца ў стварэнні Асацыяцыі краязнаўчых арганізацый. На думку Віданав, у краіне недастаткова задзейнічаны грамадскі фактар у пытаннях даследавання рэгіёнаў, працы з музеямі, дзецьмі і моладдзю.

БелаПАН

«Разборкі» ў юрыдычным квартале

Алесь ПАЎЛОВІЧ

Вядомая адвакатка Вера Страмкоўская падала ў суд на следчага Анатоля Смаленцава, які з'яўляецца намеснікам кіраўніка следчага камітэта пры міністэрстве ўнутраных спраў Беларусі. Адвакатка патрабуе ад следчага публічнах выbacэнняў за знявагу гонару і годнасці і просіць спагнаць з яго 70 тысячаў рублёў у якасці кампенсацыі за маральную шкоду. Варта дадаць, што гэта сустрэчны іск.

межы міжасабовых адносінаў, але, на жаль, гэтага не адбылося. Сп. Смаленцаў падаў на сп. Страмкоўскую грамадзянскі іск, а суддзя Маскоўскага суда Сяргей Мікалаеў пачаў разгляд гэтай справы, чым, на думку некаторых юрыстаў, зрабіў вялікую памылку. Бо стварыў прыклад таго, як можна дзейнічаць супраць абаронцаў людзей, якіх прыцягваюць да судовай адказнасці.

Вядомы праваабаронца, у мінулым суддзя Гары Паганяйла тлу-

Паўгода таму А.Смаленцаў звярнуўся ў Маскоўскі раённы суд Мінска з падобнымі прэтэнзіямі да самой В.Страмкоўскай. Праўда, сума ягонага іску была крыху меншая. Свой зняважаны гонар следчы ацаніў толькі ў 20 тысячаў рублёў. У працэсе разгляду гэтай справы і з'явіўся сустрэчны іск адвакаткі да следчага.

А перасекліся лёсы вядомых у краіне юрыстаў на працэсе над старшынём акцыянернага таварыства «Рассвет» Васілём Старавойтавым. Анатолю Смаленцаў кіраваў следчай групай, якая збірала доказы віны В.Старавойтава, а адвакатка абараняла яго ў судзе, дзе гэтыя доказы публічна разглядаліся. Зразумела, некаторыя дзеянні следчых адвакатам, мякка кажучы, не віталіся. Зразумела і тое, што гэта не магло падабацца следчаму. Ён нават ініцыяваў узбуджэнне супраць адвакаткі крымінальнай справы нібыта за паклёп на яго, але закон «Аб адвакацтве» гарантуе абаронцаў ад пераследу за крытыку, выказаную на адрас следства, і справа была закрытая. Здавалася, канфлікт не выйшаў за

мачыць: «З рымскіх часоў у юры-

дычнай практыцы існуе паняцце прэцэдэнта. Гэта калі адзін выпадок дазваляе рабіць паўторы. Цяпер любы следчы ці пракурор, выкарыстоўваючы прэцэдэнт іску Смаленцава да Страмкоўскай, зможа пераследаваць адваката нават за адно слова, сказанае насуперак пажаданням следства. Між тым супрацьстаянне следства і абароны закладзенае ў законе, у гэтым сутнасць судовага працэсу. Атрымліваецца, чым лепшы адвакат, тым больш у яго шанцаў нарвацца на судовы іск за знявагу гонару і справавой рэпутацыі, бо крытыка дзеянняў следчага абавязкова падрывае ягоную рэпутацыю. Аднак такія «разборкі» — нонсене, але яшчэ больш небяспечна, што гэта прыводзіць да парушэння фунда-ментальнага права людзей на абарону ў судзе. Такое немагчыма ў прававой краіне», — лічыць Гары Паганяйла.

Праўда, не выключаецца, што

пасля сустрэчнага іску Веры Страмкоўскай той, хто пачаў спірэчку, сваю заяву адкліча. Закон гэтую матчмасць прадугледжвае.

Затрыманы член «Контура»

У Віцебскім дзяржаўным тэхналагічным універсітэце быў затрыманы член грамадскага аб'яднання «Цэнтр маладзёжных ініцыятыў «Контур» Ігар Землякоў. Прычынай затрымання паслужыла тое, што Ігар раздаваў студэнтам запрашэнні да ўдзелу ў «Школе лідэрства» — курсах і трэнінгах па псіхалогіі, паліталогіі, Public Relations, праве і веданні камп'ютэра, якія распачнуцца з сакавіка 2001 на базе ГА ЦМІ «Контур». Па словах Ігара Землякова, студэнты ахвотна бралі запрашэнні і на момант затрымання рэкламнай прадукцыі амаль не засталася. У 12.40 да распаўсюджвальніка падышлі трое міліцыянераў, канфіскавалі рэшту матэрыялаў і сілком пацягнулі яго ў патрульную машыну. Кіраваў затрыманнем капітан міліцыі Заазерскі. Маладога чалавека даставілі ў Кастрычніцкі РАУС, дзе высветлілася, што Ігар непаўналетні. Пасля гэтага яго перавезлі ў дзіцячы пакой міліцыі, дзе капітан Заазерскі склаў рапарт аб затрыманні.

З рапарта вынікае, што кіраўніцтва ўніверсітэта выклікала міліцыю з мэтай прыпынення «незаконнага распаўсюджвання запрашэнняў». Трэба адзначыць, што грамадскае аб'яднанне ЦМІ «Контур» зарэгістравана ва ўпраўленні юстыцыі Віцебскага аблвыканкама і паводле свайго статута мае права распаўсюджаць падобную інфармацыю.

Каля 14.00 у інспекцыю па справах непаўналетніх Кастрычніцкага раёна быў выкліканы бацька Ігара Міхась Землякоў. Разам з ім

туды прыбылі адказныя сакратар ЦМІ «Контур» Юрый Корбан і праваабаронца з Віцебскага аддзялення Беларускага Хельсінскага камітэта Васіль Ігнаценка. На абураныя заўвагі бацькі адносна беспадстаўнасці затрымання інспектар па справах непаўналетніх Наталія Грышанкова заявіла: «Ёсць людзі, якім карысна трапіць у міліцыю...». У 14.15 Ігар Землякоў быў адпушчаны. Канфіскаваныя матэрыялы пакуль не вярнулі.

Гэта ўжо не першае затрыманне Ігара. У мінулым годзе яго затрымалі за распаўсюджванне ўлёткаў з заклікамі прыняць удзел у «Маршы Свабоды». Міхась Землякоў заявіў, што плануе абскардзіць супрацьпраўныя дзеянні міліцыі ў пракуратуры.

Па словах адказнага сакратара ГА ЦМІ «Контур», затрыманне І.Землякова яшчэ раз падкрэслівае, наколькі рэжым палюбаецца любых праваў актывізацыі грамадскага сектара. «Гэта далёка не першыя рэпрэсіі супраць прадстаўнікоў нашай арганізацыі», — сказаў Юрый Корбан. — Неаднаразова іх затрымлівалі за ўдзел у акцыях пратэсту, за распаўсюджванне незалежнай прэсы, перыядычна нашыя офісы наведваюць «вартавыя правапарадку», ідзе запалохванне нашых партнёраў. Аднак мы ўсё адно існуем і актыўна дзейнічаем. Ужо зараз мы маем каля 60 прэтэндэнтаў на навучанне ў «Школе лідэрства». Ніякі ішк і ніякія рэпрэсіі не спыняць росту прыхільнікаў дэмакратыі і незалежнасці сярод моладзі Беларусі.

БелаПАН

Бородина выйдут как мафиози

В деле Павла Бородина намечился новый поворот, вернее, добавилось еще одно обвинение. Швейцарская прокуратура обвиняет Бородину уже не только в отмывании денег, но и в организации преступного сообщества. Госсекретарь может оказаться в Швейцарии сразу после 22 февраля.

У Павла Бородина остается все меньше шансов избежать экстрадиции в Швейцарию. В Бруклинский суд Нью-Йорка поступили новые документы из швейцарской прокуратуры. Новое обвинение, подкрепленное ордером на арест, позволяет очень быстро решить вопрос об экстрадиции госсекретаря Союза России и Белоруссии. В четверг прокурор Томас Файрстоун, который ведет дело Павла Бородину, отправил в Бруклинский суд уведомление о том, что все документы, полученные из Швейцарии, уже изучены, и можно начинать слушания. При этом оказалось, что в американский минюст поступили «надлежащим образом заверенные бумаги швейцарских судебно-следственных органов», которые содержат обвинения «в участии в преступной организации» (ст. 260 швейцарского УК). В сопроводительном письме сотрудники посольства Швейцарии в США выражают благодарность Госдепу за сотрудничество и пишут, что «швейцарские власти готовы направить из Женевы полицейских, чтобы забрать Бородину и сопроводить его на самолете в Швейцарию в удобный для американских властей день и час».

Ранее Павла Бородину обвиняли только в отмывании незаконно

нажитых средств (ст. 305 швейцарского УК). И речь шла не об аресте госсекретаря, а только о принудительном приводе для дачи показаний в швейцарскую прокуратуру. Поэтому многочисленные адвокаты Бородину уподобили на то, что обвинение их подкапитально не предъявлено, ордера на арест нет, поэтому задерживать его американцы не имеют права. Адвокаты лукавили — предъявить обвинение по закону Швейцарии можно только при личной встрече с подозреваемым, которой Пал Палыч старательно избегал.

С выдвинутым новым обвинением Павел Бородин становится более уязвим для американского правосудия. Два обвинения все-таки не одно. В виду этого почти не остается надежды на то, что бруклинский судья Погорельски откажет в выдаче. Ведь он не должен разбираться, насколько обоснованы подозрения в связи с оргпреступностью — этого не требуют нормы, регулирующие вопросы выдачи подозреваемых между США и Швейцарией. Для высылки Бородину достаточно того, что участие в организации преступного сообщества карается американскими законами сроком заключения минимум на один год.

С другой стороны, швейцарцы не решились идти в Бруклинский суд только с одним обвинением в отмывании денег. Видимо, доказать преступное происхождение средств на счетах Бородину, да еще без участия прокуроров из Москвы, будет действительно нелегко. Поэтому пресс-секретарь Бородину Макушок настроен довольно оптимистично: «Швейцарская сторона, почувствовав, что дело

начинает сыпаться и Бородин может выйти на свободу, выдвигает новые обвинения, также не основанные на фактах».

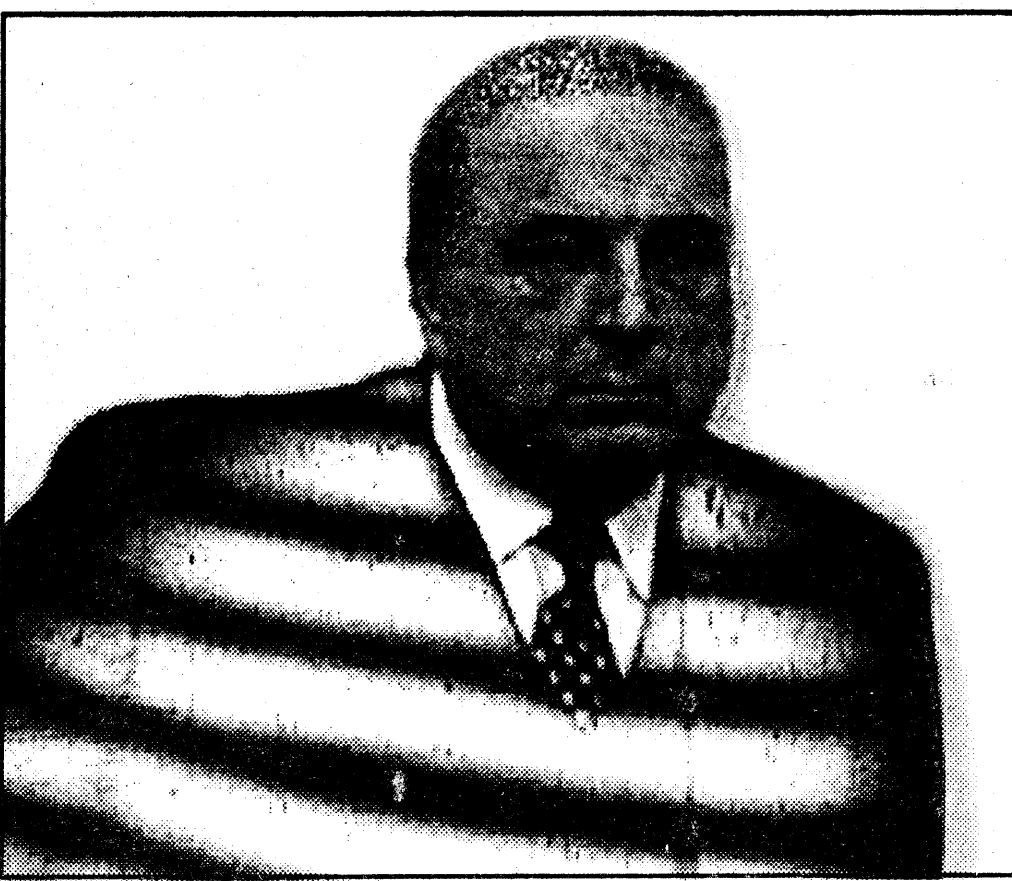
Остается только догадываться, кого же включают швейцарцы в мафию, которую организовывал бывший управделами Кремля. Впрочем, как заявляют адвокаты, они сделают все, чтобы помешать прокурору Томасу Файрстоуну присо-вокупить новые обвинения к старым. По словам одного из них, Бэрри Кингхэма, новое ходатайство Файрстоуна по сути заменяет предыдущее, на основании которого Бородин и был задержан в аэропорту Нью-Йорка.

В любом случае адвокаты будут требовать дополнительного времени, чтобы ознакомиться с новыми обстоятельствами дела и выст-

роить линию защиты. Московский адвокат Бородина Элеонора Сергеева считает, что о дате судебного заседания пока говорить рано, так как предстоит изучить большой объем документов. Кроме того, по словам Сергеевой, до начала слушаний защита может подать еще одну апелляцию об освобождении Бородину под залог.

Однако времени на это остается крайне мало. 22 февраля — это последний день, когда защита Бородину и швейцарская прокуратура могут подать в суд дополнительные документы. После этого срока судья Погорельски назначит дату рассмотрения вопроса о законности задержания Бородину в нью-йоркском аэропорту 17 января этого года.

Gazeta.ru

Ірак агномсціць за Палестыну?

Міхась КАРПОВІЧ

Прэзідэнт Ірака Садам Хусейн плануе распачаць вайну супраць Ізраіля. У суботу ўвечары ён звярнуўся з адкрытым лістом да іракскага народа, у якім заявіў, што аперацыя па вызваленні Іерусаліма ўступае ў практычную фазу і ўжо пачалася камплектацыя добраахвотнай «Арміі вызвалення Іерусаліма».

Як паведамляе агенцтва «Рос-бизнесконсалтинг», «Армія» будзе складацца з 21 дывізіі, і кожным батальёнам будзе камандаваць кадравы афіцэр іракскай арміі.

17 лютага на заходнім беразе ракі Ірдан і ў сектары Газа прайшлі шматлюдныя маніфестацыі палестынцаў, якія заклікалі Садама Хусейна нанесці разбуральныя ўдары па Ізраілі.

Як вядома, у мінулую пятніцу ўвечары адбыўся ракетна-бомбавы ўдар аб'яднанай авіяцыі ЗША і Вялікабрытаніі па іракскіх пазіцыях.

24 амерыканскія і брытанскія самалёты F-1, F-16 і F-18 бамбардавалі ваенныя аб'екты Ірака — камандныя пункты супрацьпаветранай абароны і радыёлакацыйныя станцыі — на поўнач ад 33-й паралелі.

6 крылатых ракет упалі зусім побач з Багдадам — жыхары сталі-

цы чулі 6 моцных выбухаў. Іракскае тэлебачанне паведамляе, што ў выніку налёту загінулі не менш за 5 чалавек, 8 параненыя.

Паведамляецца, што загад на бамбардаванне аддаў асабіста амерыканскі прэзідэнт Джордж Буш. Упершыню за свой прэзідэнцкі тэрмін ён пайшоў на ўжыванне ваеннай сілы.

Натуральна, што апошнія антыізраільскія заявы Багдада скіраваныя і супраць Амерыкі, якая падтрымлівае палітыку Іерусаліма. Больш за тое, кіраўніцтва Ірака афіцыйна паведамляе, што бамбардзіроўкі былі справакаваныя Ізраілем.

Адзін з кіраўнікоў правячай партыі Ірака БААС Аднана Дауд Салман паведаміў, што агульная колькасць добраахвотнікаў, гатовых адваджаць Іерусалім для палестынцаў, склала ўжо 514 тысяч чалавек. Па ягоных жа словах, першым добраахвотнікам стаў старэйшы сын Садама Хусейна.

ЦРУ не верыць Расіі і Кітаю

Галоўную пагрозу Амерыцы, на думку высокіх чыноў амерыканскай разведкі, ствараюць ракетна-касмичныя намаганні Расіі і Кітая. Гэта гучала на паседжанні камітэта сената па разведцы, дзе выступілі з дакладамі дырэктар ЦРУ Джордж Тэнэт, кіраўнікі разведупраўлення міністэрства абароны ЗША і разведвальнага бюро дзярждэпартаменту. Яны паведалі, што да 2015 года Расія і Кітай, а таксама некаторыя іншыя дзяржавы атрымаюць магчымасць пагражаць Злучаным Штатам кас-

мічнай зброяй. «Нашыя праціўнікі, — сказаў дырэктар ЦРУ, — разумеюць стратэгічную залежнасць ад допуску ў касмічную прастору. Аперацыі па разбурэнні, прывядзенне ў непрадатнасць амерыканскага абсталявання ў космасе ці нанясенне Злучаным Штатам паразы там вельмі замалівыя для тых, хто імкнецца супрацьстаяць стратэгічнай перавазе ЗША».

Па словах дырэктара ЦРУ, «за межамі дзяржавы зацікаўлены ў набыцці ці эксперыментах з рознымі магчымымі тэхналогіямі,

якія могуць быць выкарыстаныя для распрацоўкі патэнцыялу касмічнага супрацьборства».

Пагрозу ўяўляюць і балістычныя ракеты далёкага радыуса дзеяння, паколькі выходзяць за межы стратэгічных ракетных арсеналаў Расіі і Кітая. Цяпер, на думку дырэктара ЦРУ, такія пагрозы зыходзяць ад Паўночнай Карэі, Ірана і, магчыма, Ірака. Ён назваў Расію, Кітай і Паўночную Карэю найбольш актыўнымі пастаўшчыкамі ракет і зброі масавага паражэння трэцім краінам.

Характарызуючы ўнутраную палітыку Расіі, Джордж Тэнэт, выказаў думку, што расійскі прэзідэнт Уладзімір Пуцін вяртаецца да метадаў кіравання, уласцівых ураду савецкага тыпу, і што гэта ў некаторых сферах жыцця падрывае асновы дэмакратыі. «Няма сумневу, — сказаў дырэктар ЦРУ, — што прэзідэнт Пуцін жадае аднавіць некаторыя аспекты савецкага мінулага: статус вялікай дзяржавы, моцную цэнтралізаваную ўладу — часам за кошт суседніх дзяржаваў ці грамадзянскіх правоў расіян».

Мягкое место Касьянова

Премьер упадет на хорошо подготовленные позиции

Борис КАГАРЛИЦКИЙ

У нашего правительства есть удивительный талант устраивать кризисы практически на пустом месте. Касьянов сначала внес и провел в Думе бюджет, где не были заложены выплаты по внешнему долгу, потом пообещал не платить кредиторам, а затем с такой же твердостью гарантировал им, что все до копейки заплатит. Но собственному народу сообщил, что надвигается катастрофа. И внес в Думу предложение отменить принятый бюджет.

Заявление правительства о том, что без пересмотра бюджета долги не заплатить — полная чепуха. Общая сумма платежей Парижскому клубу составляет порядка 6 млрд. долларов. Частично выплата долга из дополнительных доходов бюджета предусмотрена, иными словами речь идет о сумме, не превышающей 3 млрд. долларов. Такие средства правительство может добыть, не заезжая в бюджет. Впервые, можно занять деньги у Центрального банка, который хвастается рекордными валютными

поступлениями. Во-вторых, можно манипулировать обменным курсом рубля. Это метод для экономики не безболезненный, но вполне привычный: несмотря на рост инфляции, курс рубля по отношению к доллару держится стабильно (у Центробанка есть валютные запасы, которые гарантируют успех подобной операции). В итоге некоторое количество долларов будет получено с такой же легкостью, как если бы сами их печатали. Наконец, можно продать часть российской собственности за рубежом. Это вообще особая песня. После Беловежской пуши, когда делили бывший Союз, российские власти с готовностью взяли на себя советский внешний долг в обмен на заграничную собственность, поскольку в тот момент стоимость этой собственности раза в три превышала сумму долга. Теперь долги выросли, а собственность разворовали. И наши политики с искренним возмущением говорят, как несправедливо, что мы платим долг за Украину. Однако советское наследство досталось новому режиму богато. Даже после десятилетней вакханалии воровства стране есть что продать, если мы, конечно, всерьез озаботимся проблемой выплаты долга.

На практике правительство легко может прибегнуть к комбинации из всех трех вышеперечисленных вариантов, а заодно придумать что-нибудь такое, о чем даже самый изощренный комментатор не догадается: когда им по-настоящему надо, они проявляют чудеса изобретательности. Вместо этого Касьянов идет в Думу с заведомо непопулярными предложениями, пытается отнять деньги у пенсионеров и учителей, а заодно и заказы у военнотехнического комплекса. Рискнет правительственным кризисом в случае неудачи в парламенте. И обещает нам экономический крах к концу года.

Почему? Причина проста: новый экономический спад, по всей видимости, к концу года действительно произойдет, причем независимо от того, будем мы платить долги или нет. И без всяких выплат Парижскому клубу рост производителей сходит на нет, а инфляция, наоборот, возрастает. В данном случае Касьянов выполняет двойную задачу.

С одной стороны, когда станет совсем плохо, народу объяснят, что неприятности происходят не из-за политики правительства, а из-за зловредных кредиторов, которые отняли у нас заветные 6 миллиардов и тем самым обрушили нашу экономику.

А во-вторых, Касьянов явно готовится принести себя и свое правительство в качестве искупительной жертвы на алтарь путинизма. Массам сообщат, что президент, как всегда, ни за что не отвечает, а виновато бесполое правительство, которое запуталось в долгах, не разобралось в бюджетных расчетах и всех подставило. Виновных накажут. Новых начальников (т.е. новых виновных) назначат.

Касьянов твердо знает, что рано или поздно ему все равно идти в отставку. Но жалеть его не надо. Наши камикадзе, начиная со времен Гайдара, почему-то всегда мягко приземляются. В самом худ-

шем случае Касьянову предстоит возглавить какой-нибудь исследовательский институт.

Общество получит удовлетворительный ответ на вопрос «Кто виноват?». Волки будут целы и сыты, а овцы все равно не спросят. Однако кризисы, повторяющиеся с неизменной регулярностью, заставляют задумываться о том, что происходит на самом деле. И постепенно для всякого, кто хоть немного способен думать, становится видно, что дело не в «плохих людях», не в «происках врагов России» и даже не в ошибках правительства, а в структурных противоречиях самого нашего сегодняшнего общества. Наша экономика представляет собой «черную дыру», в которую сколько денег ни закачай — все мало. Кому-то кажется, что она недостаточно либеральна, другие, напротив, доказывают необходимость более эффективного регулирования. Между тем проблема глубже, она в самом фундаменте системы.

Современный российский капитализм — отсталый, зависимый, олигархический, но опирается он на развитую индустриальную экономику. Мы имеем буржуазию африканского типа, возглавляющую общество, социальная структура которого в целом соответствует европейским стандартам. Мы имеем отсталую экономическую организацию, опирающуюся все еще на сравнительно современную (хотя стремительно устаревающую) технологическую базу. При таком раскладе мы обречены «жить не по средствам» и постоянно деградировать.

Где упадем, на чем споткнемся — вопрос случая. Так или иначе, мы будем продолжать набивать себе шишки. Впрочем, почему «мы»? Шишки набивают себе далеко не все. Страной правят сытые и самодовольные камикадзе со страховым полисом, а расплачиваться приходится всем остальным.

www.novayagazeta.ru

Еўропа без межаў

Ірына СТАРЦАВА

25 сакавіка краіны Паўночнай Еўропы — Данія, Нарвегія, Швецыя, Фінляндыя і Ісландыя — далучаюцца да Шэнгенскіх пагадненняў. Пра гэты паведамляе РІА «Новости» са спасылкай на міністэрства замежных справаў Аўстрыі.

Гэта значыць, што цяпер паміж узгаданымі краінамі і Еўрапейскім Саюзам ліквідуюцца ўсе межы. Цікава, што пры гэтым Нарвегія і Ісландыя нават не ўваходзяць у ЕС.

Для беларусаў гэта значыць, што атрымаўшы візу ў адну еўрапейскую краіну — напрыклад, у Германію, — можна свабодна наведваць яшчэ 14 краінаў Заходняй Еўропы. За выключэннем Швейцарыі, Вялікабрытаніі і Ірландыі.

Паўночная мяжа кантынентальнай Шэнгенскай зоны будзе праходзіць па паўночным узбярэжжы Нарвегіі, а паўднёвая — па паўднёвым узбярэжжы грэчаскай паўвыспы Пелапанес.

Вялікабрытанія і Ірландыя ўваходзяць у Еўрапейскі Саюз, але не далучыліся да Шэнгенскай зоны. Усе спробы Злучанага Каралеўства ўвайсці ў яе адбываюцца Іспаніяй, з якой ужо колькі гадоў адбываецца спрэчка наконт Гібралтарскай скалы. Пры гэтым, адмысловай мяжы паміж брытанскай калоніяй Гібралтар і іспанскім горадам Ла Лінея практычна не існуе. Ірландыя жа дазваляць падпісаць Шэнгенскія пагадненні разам з Вялікабрытаніяй, і калі неўвядзе гэта адбудзецца — невядома.

ГУЛАГ — каб не забыліся

Музей ГУЛАГА і савецкага канцлагернага побыту створаны ў літоўскай вёсцы Гута. Тэрыторыя, адведзеная пад «канцлагер», адраджана вышкамі з кулямі, унутры знаходзяцца некалькі баракаў і вялікая калекцыя скульптуры сталінскіх часоў, паведамляе агенцтва ABC News. У сталойцы (кафе для турыстаў), якая маецца на тэрыторыі лагера, наведвальнікам прапануюць канцлагерную ежу — вадзяністую кашу і суп з рыбіных галоў. Апроч таго, арганізатары плануюць адбудаваць барак і стварыць карціны катаванняў арыштаваных, што будзе суправаджацца крыкамі ахвяраў. Турыстаў будучы прымаць і вадзіць па канцлагеры гіды ў форме вайскоўцаў НКВС.

Уладальнік парку мяркуе пабу-

даваць вакол яго жалезную дарогу, па якой будучы ездзіць цягнік з вагонамі, падобнымі на тыя, у якіх больш за 30 тысяч літоўцаў былі вышаны з радзімы ў Сібір да вайны і столькі ж пасля яе.

Будоўлю комплексу здзяйсняе вядомы літовец Вілімус Малінаускас. Былы спартсмен, які стаў фермерам і разбагацеў на пастаўках грыбоў за мяжу, сабраў самую вялікую ў свеце калекцыю помнікаў савецкай эпохі. Зараз яны ўсе ўстаноўлены ў парку Stalinworld (так называецца гэты музей канцлагернага жыцця). Малінаускас лічыць, што выконвае абавязак перад народам і 30 мільёнамі ахвяраў сталінскага рэжыму. Нягледзячы з ім камуністычна арыентаваных дэпутатаў парламента Малінаускас называе ідыётамі.

Українські «посахава-замяталінцы»

Тамаш ПАЛЬМАЧЫНСКІ

Прэзідэнт Украіны Леанід Кучма на словах публічна адмовіўся ад дыктатарскіх прыёмаў свайго калегі з Беларусі, і засведчыў, што ніколі не возьме прыклад з Лукашэнка, але на самой справе падаўся тым жа шляхам. Гэтымі днямі, калі ва Украіне распачаўся крызіс улады, калі з патрабаваннем адстаўкі прэзідэнта Украіны выступілі аб'яднаныя сілы апазіцыі ад камуністаў да дзяржаў Народнага Руха, на абарону Кучмы кінуліся тамтэйшыя ідэалагічныя захарыяцкія кшталту нашых палкоўнікаў Посахава і Замяталіна. У Кіеве, як паведамляе ўкраінскі друк, насуперак народным дэманстрацыям пачалі арганізоўвацца дэманстрацыі прыхільнікаў улады, на

якія для масавасці заганыяць пэ-тэушнікаў. На мітынгах выступілі добра адкормленыя функцыянеры і ад імя рабочага класа заклікаюць Кучму «навесці канстытуцыйны парадка». Гэта не толькі яркая нагадвае дзеянні ставянскай каманды лукашэнкаўскіх выратавальнікаў, але і паказвае, што прырода і той, і гэтай улады аднолькавая. Цікава, аднак, што кіеўскія функцыянеры пужаюць людзей расійска-беларускім саюзам як канчатковай мэтай адстаўкі Кучмы. Маўляў, здымуць Кучму і зацягнуць Украіну ў пастку. У нас, памятаю, заўсёды пужалі тым, што без Лукашэнка саюз не атрымаецца.

Па ўсім відаць, што Кучму гэтак жа млосна заставацца без улады, як і галоўнаму беларускаму хакеісту.

Ядзернае смецце з усяго свету

Урад Тайваня аб'явіў у панядзелак аб гатоўнасці адпраўляць у Расію радыяактыўныя адходы для перапрацоўкі і захавання пасля таго, як Дзяржаўная Дума ўхваліла закон пра ўвоз гэтакіх адходаў на расійскую тэрыторыю.

Тайваньская фірма «Тайпаўэр», якая асуглоўвае ядзерныя электрастанцыі, падпісала з нейкім расійскім прадпрыемствам пагадненне аб дастаўцы ў РФ першых 5 тысяч тон слабадыяктыўных адходаў. «Калі пробная пастаўка пройдзе з паспехам, мы амяркуем магчымасці адпраўкі яшчэ некалькіх тысяч цэнтраў радыяактыўных адходаў у Расію», — заявіў

прадстаўнік кампаніі. Тайваньскія ўлады мяркуюць адпраўляць ядзерныя адходы таксама ў Паўночную Карэю. На сённяшні дзень на Тайвані назапасілася болей за 30 тысяч цэнтраў адходаў ад трох атамных электрастанцый. Галасаванне ў Расійскай Дзярждуме па пытанні дазволу на ўвоз радыяактыўнага смецця прызначанае на гэты тыдзень.

Цікава, што да экспарту ў Расію радыяактыўных адходаў выказалі таксама Паўднёвая Карэя, Швейцарыя, Японія, Індыя і Кітай.

Гэтыя густанаселеныя краіны жадаюць пазбавіць сваё насельніцтва ад небяспечнага смецця.

Парламент Партугаліі — за графіці

Мода аздабляць сцены дамоў яркімі лозунгамі ўзнікла ў 1974 годзе, пасля перамогі «рэвалюцый гваздзікаў». Цяпер мэры многіх гарадоў праводзяць конкурсы сярод вулічных мастакоў, а ў адным з старажытных універсітэтаў Еўропы — Каімбрскім — летас нават быў прагнаны курс, прысвечаны інтэрпрэтацыі насценных надпісаў і малюнкаў.

Таму партугальскі парламент большасцю галасоў адхіліў праект закона, які прапаноўваў кваліфікаваць роспісы сценаў у гара-

дах лозунгамі і малюнкамі як дробнае злачынства. Аўтары праекта прапаноўвалі саджаць вінаватых на тры гады і не прадаваць балончыкі з фарбамі асобам, якім не споўнілася 18 гадоў. Праціўнікі графіці імкнуліся абвінаваціць мастакоў у нанясенні шкоды маёмасці як камунальнай, так і прыватнай. Законапраект праваліўся. Бо выказваць свае думкі і пачуцці з дапамогай спрэжы стала традыцыяй партугальцаў, якая ўраджае і прываджае замежных турыстаў.

«Образование – будущее народа...»

Владимир ДОВЖЕНКО

Месяц назад учебное заведение ГЭНИ пошло, скажем так, на повышение, получив новый официальный статус: международный гуманитарно-экономический институт. Его ректор, профессор Калифорнийского университета, академик международной кадровой академии Александр Алпеев ответил на вопросы корреспондента НАШЕЙ СВАБОДЫ.

– Александр Николаевич, в каком состоянии в Беларуси существует сейчас система негосударственных вузов?

– Я бы говорил о системе, потому что она, как таковая, не состоялась. Судите сами: три года назад в республике было 24 вуза, которые обучали около 30 тысяч студентов. Из двадцати четырех на сегодняшний день осталось двенадцать, из которых добрая половина находится под угрозой закрытия. И я глубоко убежден, что так и произойдет. Поэтому все это системой никак нельзя назвать.

– А как выглядит это колличество в сравнении с другими странами?

– Небо и земля. Россия, к примеру, насчитывает 377 вузов. Министр образования Филиппов привел интересные данные, что впервые за всю свою историю она вышла на первое место в мире по количеству выпускников вузов в расчете на 10 тысяч населения. И подчеркнул, что большая заслуга в этом принадлежит также и негосударственным формам образования. Если мы заговорили о количестве высших учебных заведений в соседней стране, то я хочу отметить: ни один из них не платит налогов. Ни один! Говорить же о системе негосударственного образования в США и на Западе вообще не приходится. И так все понятно!

– Давайте вспомним историю возникновения МГЭИ.

– Создан он был в сентябре 1994 года, у нас состоялись уже три вы-

пуска. Мне лично тяжело давалось его рождение, получение лицензии. Почтише будет, чем хождение по мукам.

Наша цель – дать людям образование, знания. Ведь это бесценный капитал, богатство, которое при любых условиях будет вашим достоянием и поможет стать Личностью. Помните, мы всегда говорили о «высококвалифицированных» специалистах. Так вот таких нет в природе, а есть люди с разным уровнем знания.

И я стою на точке зрения, что мы должны готовить образованных людей, независимо где они будут работать в высших ли инстанциях или в простой торговой точке.

Ведь образованный человек имеет совершенно другой уровень мышления. И в этом смысле, на мой взгляд, следует строить работу всех вузов, в том числе и государственных. А мы привыкли к штампам Высокопрофессиональный... Какой? Что это за уровень?

– Ваш новый статус дает новое, другое наполнение форме, содержанию...

– Мы первые в Беларуси начиная с октября 1996 года входим в систему международной кадровой академии, которая аккредитована при ЮНЕСКО и Совете Европы. Это мощная и авторитетная структура. Наши выпускники получают диплом международного стандарта, который действителен в десят-

ках стран мира. Они работают в Западной Европе, Канаде, Японии, США. Это и есть отправная точка нового статуса. У нас учатся студенты ближнего и дальнего зарубежья. Тот самый, к примеру, человек-магнит Михаил Васильев из России, о котором вы писали – наш студент!

– Кстати, о дипломах. В последнее время идет речь о двух видах. Вас эта проблема также может коснуться.

– Да, если будет принято решение о выдаче дипломов в негосударственных вузах другого образца, если позволит, второго сорта. Это будет не то, что несправедливо, но, более того, антидемократично, неконституционно. Ведь, работая с нами, государство имеет только преимущества. В нас не нужно вкладывать денег, лишь только, за счет налогов, получают прибыль.

МГЭИ во всей системе образования Беларуси имеет свою нишу, признание и уважение. Более трех тысяч студентов обучаются у 400 преподавателей, среди которых почти каждый четвертый – кандидат наук, доцент или профессор. Польза для всех очевидна. Так давайте мы раз и навсегда решим вопрос о взаимовыгодных экономических отношениях. Пока видна только односторонняя выгода... Дайте мне возможность создать свою материальную базу, ту же спортивную. Построить специальный комплекс с бассейном, например. Ведь институт содержит сразу три команды, выступающие в национальных чемпионатах по ручному мячу, волейболу...

– Да, ваш институт известен в спортивном мире не только у нас.

– Еще бы. Его студентами являются 178 человек, выступающих за национальные сборные страны по многим видам спорта.

Вот сейчас на зимней Универсиаде в Закопане почти все медали завоеваны для белорусской команды нашими студентами. А вы зна-

ете, сколько олимпийцев делегировали мы в Сидней! Тридцать. Больше, чем наша Академия физвоспитания и спорта. Да что там академия. Есть много стран, которые не могли выставить такой состав на Олимпиаду!

– Вы, конечно же, знакомы с указом президента о реструктуризации высших учебных заведений?

– Да. Как там в армии – приказы должны выполняться.

Но с моей точки зрения, этого не следовало делать. Совет при президенте подменяет структуры, которые соотносятся с образовательным процессом. Подменяет функции министерства образования. Какова роль остается ему? Ведь, выходит, Совет ректоров будет проводить и финансовую политику, назначать и смещать ректоров, да и делать многое другое. Очередная монополия, но уже в новой сфере. Мало нам всяких органов, так еще один создали... И его появление пользы вряд ли принесет. Напротив!

– Интересное время сейчас у нас в стране... Идет подготовка к выборам. И вы, Александр Николаевич, председатель общественной организации «Белорусское движение в защиту народа», ученый и поэт, руководитель, пропагандист здорового образа жизни, и просто неординарный, талантливый человек, конечно, задумываетесь о будущем Беларуси. Интересно, какие принципы кандидата в президенты будут вам по душе?

– Главный – это демократизм в полном понимании, полном объеме этого слова. Далее – свобода. Человек рождается свободным и должен так жить. У нас же, к сожалению, происходит все наоборот. Грамотное, профессиональное управление страной. Не то, которому учил Ленин и которое мы наблюдаем, а в корне другое. Вот три кита. Хотя, в принципе, все главное. ■

Освобождение от диктатуры

Вероника ЧЕРКАСОВА

Как оказалось, Зубр – это не только надписи на стенах и торопливое чтение манифестов у памятника пионеру-герою, но еще и издательство, которое для начала выпустило книгу «От диктатуры к демократии. Концептуальные основы освобождения».

Ее автор, Джин Шарп читал лекции на том самом семинаре в Вильнюсе, который так сильно испугал президента Лукашенко. Хотя, по логике, пугаться нечего: в книге идет речь о именно ненасильственных методах борьбы с диктатурой. В частности, автор принципиально против того, чтобы прятать под кроватью «ружжо», из которого с наступлением темного времени суток наблюдатели из ОБСЕ будут хототиться за президентом гостеприимной Беларуси. Не призывает он и к массовым насильственным выступлениям, поскольку «яростные восстания могут вызвать жестокие репрессии, которые делают население еще более беспомощным, чем ранее», ибо «атакуемый режим, благодаря принимаемым мерам противодействия, немедленно становится еще более диктаторским».

Рассматривая большую для Александра Григорьевича тему присутствия в нашей стране вооруженных боевиков из международных организаций, Джин Шарп пишет, что «обычно иностранный спаситель не появляется, а если иностранное государство и осуществляет вмешательство, ему обычно не следует доверять... Нет силы извне, которая дала бы уверенность народу желаемую свободу». В общем, сплошной бальзам на измученную демократией душу президента.

Несколько менее обнадеживающие для власти звучат замечания, посвященные выборам в условиях диктатуры: «Выборы в качестве инструмента значительных политических изменений при диктатуре непригодны. Если кандидаты от оппозиции получают возможность участвовать в выборах и одерживают победу... результаты просто игнорируются, а «победители» подвергаются запугиванию, аресту или даже казни. Диктаторы не для того захватывают власть, чтобы позволить выборы, которые могут сбросить их с трона». Звучит мрачно, зато весьма актуально. Вообще же, читая книгу, никак не можешь избавиться от ощущения, что диктаторские режимы до зевоты однообразны и похожи друг на друга. «Не все, кто употребляет слово «мир», добиваются мира, предполагающего свободу и справедливость», — пишет Джин Шарп.

Гитлер неоднократно призывал к миру, под которым он понимал подчинение его воле. Очень умелое замечание для страны, где вот уже шесть лет вся внутренняя политика вменяется в одну-единственную фразу-заклинание «А зато у нас не стреляют!» Впрочем, как показывает история, судьбы диктатур тоже на удивление схожи. Еще Аристотель отмечал: «Жизнь олигархии и тирании более коротка, чем у другого государственного устройства... Нигде тирания не существовала долго». Новейшая история лишь подтверждает наблюдение древнего истори-

ОТ ДИКТАТУРЫ К ДЕМОКРАТИИ

Концептуальные основы освобождения

Джин Шарп

Старший научный сотрудник
Института им. Альберта Эйнштейна

ка: «В то время, как десять лет, с 1980 по 1990, понадобилось для свержения коммунистической диктатуры в Польше, в Восточной Германии и Чехословакии в 1989 году это произошло в течение нескольких недель. ...Мощный милитаризованный режим шаха Ирана был подорван в течение нескольких месяцев. Диктатор Маркос на Филиппинах в 1986 был свергнут народной властью в течение нескольких недель... Попытка переворота в Советском Союзе сторонниками старого режима в августе 1991 г. с помощью политического неповиновения была заблокирована за несколько дней».

Впрочем, в этой книге свой портрет может найти не только власть. Позволим себе еще одну цитату: «Некоторые личности или группы не видят необходимости в широком долгосрочном планировании освободительного движения. Вместо этого они наивно считают, что если они просто будут настойчиво, твердо и достаточно долго провозглашать свою цель, она каким-то образом осуществится. Результаты... часто плачевны: силы движения распыляются, действия не эффективны, энергия тратится на мелкие проблемы, преимущества не используются, а жертвы бесполезны». Эта пространная цитата указывает на одну из основных проблем белорусского общества. Разобщенность группировок, движений и отдельных личностей, которые вроде бы болеют за одно и то же дело, заставляют вспомнить слова известного польского сатирика Станислава Ежи Леца: «Дружные сороки могли бы победить тигра. Дело лишь в том, что сороки никогда не бывают дружными». Невозможность прийти к согласию, отбросить личные и групповые амбиции сводит на нет даже самые эффективные рекомендации.

Ну и напоследок: все тот же Аристотель некогда предупреждал, что «...тирания может превратиться в тиранию...». «Имеются многочисленные примеры, — пишет Джин Шарп, — Франции (якобинцы и Наполеон), России (большевики), Ирана (аятоллы), Бирмы (СЛОРС) и других стран, когда падение режима угнетения рассматривается некоторыми личностями или группами лишь в качестве возможности стать новыми повелителями. Новая диктатура может оказаться еще более жестокой, чем старая». А потому хорошо бы в пылу сражений не забыть, что основной целью борьбы с диктатурой «является не простое свержение диктаторов, а установление демократической системы, в которой невозможно появление новой диктатуры». ■

Навукоўцы выпраўляюцца на эміграцыю

Леанід ІГНАЦЕЎ

Згодна са звесткамі статыстычнага даследавання, праведзенага ў лістападзе 2000 года сярод навуковых арганізацый і ВУН краіны Цэнтрам маніторынгу міграцыі навуковых і навукова-педагагічных кадраў Інстытута сацыялогіі Акадэміі навук Беларусі, у 1999 годзе агульная колькасць навуковых работнікаў і выкладчыкаў ВУН, якія эмігравалі і засталіся за мяжой, узрасла больш як на 9%.

Па краінах-рэцыпіентах асноўныя патакі інтэлектуальнай эміграцыі з Беларусі ў 1999 годзе размяшчаліся наступным чынам: ЗША – 39% ад агульнай колькасці тых, хто выехаў за мяжу на пастаяннае месца жыхарства або зас-

таўся за мяжой; Германія – 21%; Ізраіль – 9%. Сярод іншых краін-рэцыпіентаў прадстаўленыя Расія, Канада, Польшча, Вялікабрытанія, Швецыя, Галандыя, Францыя, Чэхія.

На працягу 1996-1999 гадоў штогод эмігравалі за мяжу і засталіся там у сярэднім па 70 чалавек. Многа гэта ці мала? Такое пытанне задаюць вучоныя і зазначаюць, што па колькасці навуковых работнікаў вышэйшай кваліфікацыі (дактароў і кандыдатаў навук) штогадовая інтэлектуальная эміграцыя з Беларусі параўнальная з колькасцю навуковых работнікаў гэтай кваліфікацыі, занятых даследаваннямі і распрацоўкамі ў 1999 годзе ў Віцебскай вобласці.

БелаПАН

Бяссільны рэктарскі орган

Кірэй МАНУЙЛА

Нядаўна з'явіўся ўказ, паводле якога ў сістэме беларускай вышэйшай адукацыі ствараецца новы орган – Рэспубліканская Рада рэктараў вышэйшых навучальных устаноў. Нагадаем, рэктары дзяржаўных ВУН ў нас прызначаюцца А.Лукашэнкам. Як даводзіцца, Рада мусіць «садзейнічаць эфектыўнасці дзяржаўнага кіравання вышэйшай школай». Дзеля гэтага Рада рэктараў будзе збірацца не радзей за два разы на год. Чакаецца, што на чале ўсярэктарскага ўтварэння апынецца рэктар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта Аляксандр Казулін, які мае статус, роўны міністру.

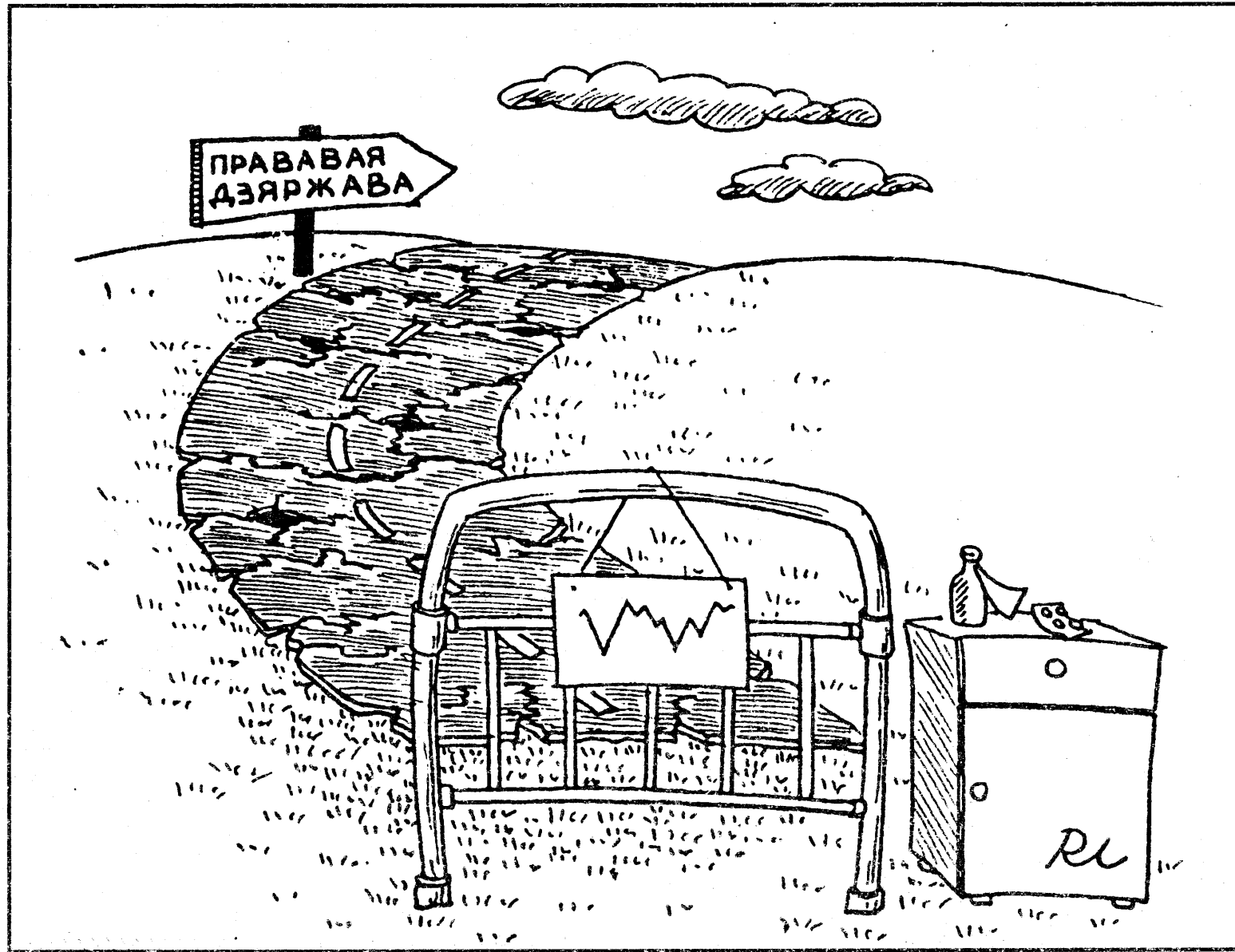
У прыцыпе, рэктары ВУН збіраліся і раней, але цяпер яны будуць рабіць гэта нібыта паводле прадпісання і больш паўнамоцна. У гэтым указе «Аб Рэспубліканскай Радзе рэктараў вышэйшых навучальных устаноў» разам з наданнем кіраўнікам ВУН права да-радача галасу пры разглядзе кандыдатураў на пасаду кіраўнікоў іншых універсітэтаў і інстытутаў, а таксама права напamую звяртацца з самага рознага кішталту прапановамі і вымагамі ў дзяржаўныя органы ўлады і браць удзел у абмеркаванні пытанняў па размеркаванні дзяржаўных стыпендыяў і грантаў, ёсць адзін вельмі цямны пункт. Рада рэктараў можа «ініцыяваць ўзгадненне ліцэнзавання, рэарганізацыю і ліквідацыю устаноў вышэйшай адукацыі», пытанні змены назвы і статуса, адкрыцця новых спецыяльнасцяў. Прычым усё гэта тычыцца і «вышэйшых навучальных устаноў недзяржаўнай формы ўласнасці». Гэтак дзяржаўныя ВУН, якія таксама маюць права браць пэўны адсотак студэнтаў на платнае навучанне, могуць проста заняцца тым, што пачнуць прыбі-

раць канкурэнтаў – камерцыйныя інстытуты. Між тым з указа абсалютна няўцям, ці ўвойдуць у Рад рэктараў вышэйшых навучальных устаноў (і яны ж даюць вышэйшую адукацыю) кіраўнікі недзяржаўных ВУН.

Разам з тым гэты пункт указа можа быць скарыстаны для таго, каб пасля зінсцэніраванага прадстаўнічага абмеркавання Радой рэктараў вышэйшых навучальных устаноў ідэі аб стварэнні Беларускага Нацыянальнага ўніверсітэта паставіць на ёй крыж ці, прынамсі, адсунуць у доўгую скрыню. Меркаваць так пэўным чынам дазваляе нядаўняе ліставанне паміж рэктарам БДУ А.Ка-

зуліным і Таварыствам беларускай мовы, якое якраз і ініцыюе стварэнне БНУ, дзе выкладанне ўсіх без выключэння дысцыплінаў вялося б па-беларуску.

Напрыканцы мінулага года ТБМ звярнулася да рэктарата Белдзяржуніверсітэта разгледзець распрацаваную адмысловай камісіяй гэтай грамадскай арганізацыі «Канцэпцыю пераводу БДУ на выкладанне ўсіх прадметаў на дзяржаўнай беларускай мове». Канцэпцыя прадугледжвала правесці паступовы моўны пераход – ад гуманітарных факультэтаў да аддзяленняў дакладных і тэхнічных навук – цягам 5 гадоў. Аляксандр Казулін ад ТБМайскага пла-

«Беларусь — чемпион по инфляции...»

Вероника ЧЕРКАСОВА

В настоящее время в Беларуси одновременно работают сразу три миссии Всемирного банка. Однако, по словам представителя Всемирного банка в Беларуси Сергея Кулика, никаких неожиданностей здесь нет, это запланированная стратегия в отношении нашей страны, согласованная с правительством еще в начале 1999 года. Тогда Всемирный банк обязался в случае унификации валютных курсов активно приступить к разработке заемных программ. По-прежнему остается в силе обещание реализовать здесь не более одного проекта в год.

З а время членства во Всемирном банке Беларусь получила три займа на общую сумму *Usd* 170 млн., а также *Usd* 14 млн. грантовой поддержки на реализацию более двадцати проектов, в том числе проекта технической помощи в поддержку структурных преобразований в области приватизации, банковского сектора, социальной защиты, экологии и так далее. Причем, наша страна аккуратно платит по своим обязательствам и без проблем выплачивает внешний долг. В этом отношении Беларусь выгодно отличается от других стран региона и пользуется всеми льготами, предоставляемыми Всемирным банком исправным плательщикам.

Сегодня Всемирный банк осуществляет в Беларуси адресную целевую помощь в социальной сфере, в проведении программ

энергосбережения в школах и больницах, в решении экологических проблем, по предотвращению распространения ВИЧ-инфекции и борьбе с туберкулезом. Кроме того, при поддержке Всемирного банка осуществляется исследовательская деятельность в области сельского хозяйства, а его подразделение — Международная финансовая организация предоставляет ощутимую техническую помощь в области приватизации и развитии средних и малых предприятий.

С 5 по 16 февраля 2001 года в Беларуси работала миссия Всемирного банка в рамках подготовки проекта модернизации инфраструктуры в социальной сфере. Для осуществления проекта было отобрано около 600 объектов, главным образом, школы и больницы.

В нынешнем финансовом году, который у Всемирного банка начинается с 1 июля, будет начато его осуществление. По словам руководителя группы Эрика Петерсона, «работая над проектом, мы видели не только значительную экономию финансовых средств, но и улучшение в жизни людей. В настоящее время мы подводим итог и окончательно готовим предложение, которые представим в Вашингтоне руководству Всемирного банка. После этого проект будет рассматриваться Советом директоров ВБ, который примет окончательное решение на основе тех технических и экономических факторов, которые мы представим. Мы надеемся, что это произойдет в начале июня нынешнего года. Наша группа работает в очень жестком режиме, и если все пойдет хорошо, работы могут начаться

уже летом, а эффект от реализации проекта мы рассчитываем получить в начале следующего отопительного сезона».

Группа, которая занималась реализацией проекта, завершила энергетический аудит более 600 объектов в Минске и во всех областях Беларуси. Общая стоимость инвестиций, включая подготовку и реализацию проекта, составит около *Usd* 33 млн. В дополнение к этому около *Usd* 1 млн. будет направлено на приобретение оборудования, специальных программ, проведение технического и финансового аудита, обучения и т.д. К настоящему времени в рамках аванса произведено работ в размере *Usd* 1,6 млн. Таким образом, общая стоимость проекта составит *Usd* 36 млн. Инвестиции Всемирного банка составят порядка *Usd* 22-23 млн., остальная часть этой суммы будет внесена правительством Беларуси.

Первые результаты показали, что кроме экономической выгоды проект по энергосбережению уже на первой стадии дал значитель-

ные социальные результаты. Особенно это коснулось школ и детских садов, где было заменено освещение. На сегодняшний день международные нормы составляют примерно 500 люкс освещенности на одно рабочее место, а в большинстве наших школ реальная освещенность составляет 250-максимум 300 люкс. После реконструкции восьми объектов были получены результаты, близкие к международным стандартам. Реализация проекта в детских садах и школах позволила создать там более комфортные условия, что сказалось на снижении заболеваемости учеников и учителей более, чем в два раза. У детей значительно снизилась близорукость. Однако, это социальный аспект, а ведь есть еще и экономический — реализация проекта позволила в два раза сократить потребление электроэнергии. Проведенная в рамках программы реконструкция котельных позволила сократить потребление газа практически в полтора раза. Кроме того, программа предусматривает перевод более 60% котельных на местные виды топлива.

Ожидается, что ежегодная экономия энергии составит порядка *Usd* 4,8 млн., следовательно, срок, за который окупятся инвестиции, составит менее семи лет.

Вообще же, как заметил во время своего последнего визита в Беларусь директор отдела стран Беларуси и Украины Всемирного банка г-н Люка Барбоне, взаимоотношения Всемирного банка и Беларуси в последнее время складывались не лучшим образом, поскольку между нами имелись разногласия относительно масштабов неко-

торых реформ, которые проводятся в вашей стране. Так, Беларусь по-прежнему является чемпионом по инфляции в регионе, и это не может не удручать. «Несмотря на то, что далеко не все из того, что здесь сегодня делается, относится к числу мер, которые я бы рекомендовал», — заметил г-н Барбоне. — Я с удовлетворением отметил некоторый прогресс в критических областях макроэкономической стабилизации, а также в области валютного регулирования. Я просил правительство двигаться в этом направлении, и не потому, что об этом просит Всемирный банк либо какая-нибудь другая международная организация, а потому, что такое движение — в интересах народа Беларуси и принесет результат без искусственных ограничений или административного контроля». К числу положительных тенденций Всемирный банк относит планы экономического строительства, которые, правда, Беларусь предстоит подтвердить действиями, а также жесткий бюджет, который в случае его выполнения вполне способен снизить темпы инфляции, стабилизировать экономику и обменный курс и привести к созданию менее сложной системы валютного регулирования.

Всемирный банк не исключает возобновление помощи Беларуси в некоторых критических областях, в частности, в социальной сфере. Поэтому Всемирный банк в настоящее время очень тщательно отслеживает ситуацию в Беларуси, и в зависимости от того, как будут развиваться здесь события, будет решать вопрос возобновления своей программы.

ЭКСПРЕС

Прогнозы, долги, расчеты

Андрей КАРПОВИЧ

В Германии вырос уровень безработицы

Число безработных в Германии в январе 2001 года возросло на 7 тысяч человек. Аналитики считают, что это известие может вызвать опасения у участников рынка, которые могут предположить, что рост безработицы связан с замедлением темпов роста германской экономики.

В Польше значительно увеличены акцизы на ввоз подержанных автомобилей

Согласно новым правилам, чем раньше произведен автомобиль, тем больше будет акцизный налог на него. До сих пор ставка акциза зависела от объема двигателя и составляла 6,4% либо 17,6%. Не исключено, что в скором времени ставку акцизного налога 6,4% придется умножить на коэффициент, который зависит от «возраста» машины. В случае если автомобиль произведен в европейских странах, начальная величина таможенного налога составит 5% его оценочной стоимости. При этом надо иметь переносное свидетельство ЕВРО1, подтверждающее, что на машину распространяются льготы. Если автомобили произведены в Америке, Японии или Южной Корее, пошлина составит 35%. При ставке 35% обязательная минимальная таможенная пошлина для автомобилей 1998-2000 годов составит 1.250 EUR, для машин 1991-1997 годов — 2.500 EUR. При таможенной ставке 5% за машину 1998-2000 года придется заплатить дополнительно 178,6 EUR, за более старый автомобиль (1991-1997 годов выпуска) — 357,1 EUR. Машины старше 10 лет запрещены к ввозу в Польшу.

Россия, Белоруссия, Латвия, Эстония и Литва подписали соглашение о параллельной работе энергосистем

Белоруссия, Латвия, Эстония, Литва и Россия, подписали в Вильнюсе пятистороннее соглашение о параллельной работе энергосистем. Стороны приняли решение создать рабочую группу по уточнению редакции пункта, который предусматривает в случае выхода одной из сторон из данного договора возмещение ущерба другим сторонам. Литва предложила изменить этот пункт — оставить за собой право выхода из договора без выплаты материального ущерба.

Дефицит «чорнага золата»

Вікторыя МЯЖЫЕВА

У лютым беларускія НПЗ значна скарацілі перапрацоўку нафты. За 11 дзён гэтага месяца нафтапераапрацоўчыя заводы перапрацавалі толькі 427 тысяч тон нафты, ці 87% да аналагічнага перыяду лютага мінулага года.

Асноўнай прычынай скарачэння перапрацоўкі вуглевадароднай сыравіны стала зніжэнне аб'ёмаў паставак расійскай нафты. Напрыклад, на 12 лютага 2001 года ў Беларусь пастаўлена 409 тысяч тон, ці 85% да аналагічнага перыяду лютага 2000 года. У тым ліку на ВА «Нафтан» пастаўлена 213 тысяч тон (84%), на АТ «Мазырскі НПЗ» — 194 тысяч тон (85%).

Як лічаць незалежныя эксперты, скарачэнне паставак нафты ў Беларусь адбылося не столькі з-за адсутнасці неабходнай колькасці валюты ў канцэрна «Белнафтахім» закупляць у Расіі нафтавую сыравіну, а ў асноўным з-за ўводу на тэрыторыі Беларусі экспертнай мытнай пошліны на вываз нафтапрадуктаў. Менавіта з-за гэтага расійскія камерцыйныя структуры скарацілі пастаўкі вуглевадароднай сыравіны.

БелТАН

ТЭНДЭНЦЫ

Немцы паг Смалевічамі

Алена ЛАБАНАВА

На сённяшні дзень у свабодную эканамічную зону «Мінск» уваходзяць тэрыторыя Шабаноў, Ачкава, «11 кіламетра», завода «Радзін», транспартна-абслугоўваючага комплексу «Прылессе» і аэрапорта «Мінск-2». Агульная плошча налічвае 1.390 гектараў, з якіх 800 га належаць да прамысловай зоны «Шабаны». Аднак, па словах кіраўніка адміністрацыі СЭЗ «Мінск» Мікалая Цэдрыка, бліжэйшым часам зона можа пашырыцца і дасягнуць 5.000 гектараў.

Гэта абумоўлена рэалізацыяй новага прыватнага інвестыцыйнага праекта па стварэнні аграпрамысловага комплексу ў раёне Смалевічаў. Інвестарам выступае нямецкі прадпрыемства Штоц, які пажадаў вырашчыць сельскагаспадарчыя культуры па сучасных нямецкіх тэхналогіях. Праект для беларускага боку выгадны, але Штоц высунуў умовы: ён укладзе свае грошы ў Смалевіцкую зямлю толькі тады, калі на ягоны бізнес будзе распаўсюджвацца рэжым свабоднай эканамічнай зоны, а гэта значыць, што на працягу 5 гадоў не будзе брацца падатак на прыбытак ад рэалізацыі прадукцыі ўласнага вырабніцтва, а пасля агульнай стаўкі падатку на прыбытак будзе роўна 15% (у цэлым па краіне — 30%), падатак на дабаўленую вартасць — 10% (па краіне — 20%), а прыбытак, які ідзе на рэфінансаванне, не стане абкладацца падаткамі.

Зараз Смалевічы ў мінскую СЭЗ не ўваходзяць, але яе адміністрацыя звярнулася ва ўрад з прапановай пайсці насустрач нямецкаму прадпрыемству — выдзеліць яму сельскагаспадарчыя землі і ўключыць іх у склад СЭЗ. Пытанне яшчэ на стадыі разгляду, але Мікалай Цэдрык упэўнены, што Савет міністраў задаволіць вымогі немца, тым больш што ён ужо апрацаваў 1,5 тысячы гектараў зямлі, а наогул ягоны інвестыцыйны праект ацэньваецца на 10 мільёнаў нямецкіх марак (прыкладна 4,7 мільёна долараў). Гэтая сума болей чымсямі ўсе фактычныя інвестыцыі ў мінскую СЭЗ на працягу ўсяго 2000 года (4,2 мільёна долараў) ці

1999 года (3,24 мільёна долараў).

Акрамя гэтага, адміністрацыя СЭЗ рыхтуецца да выдання яшчэ каля дзесятка праектаў у сферы машынабудавання, будаўніцтва, размяшчэння банкаў. Напрыклад, распрацоўваецца канцэпцыя стварэння на тэрыторыі аэрапорта «Мінск-2» мытнага комплексу, развіцця паслуг для пасажыраў, а таксама рамонт і тэхнічнага абслугоўвання авіяцыйнай тэхнікі. Уздоўж шашы Берлін—Масква плануецца стварыць комплекс прадпрыемстваў тэхнічнага і сэрвіснага абслугоўвання транзітных грузаперавозак.

Як паведаміў Мікалай Цэдрык, за два з паловай года існавання СЭЗ «Мінск» тут зарэгістравана 43 прадпрыемствы, з іх 33 — з замежнымі капіталам. Першым зарэгістраваным прадпрыемствам у жніўні 1998 года стала беларуска-італьянскае сумеснае прадпрыемства «Унібокс» па вытворчасці кроненкорку, апошнім у снежні 2001 года — беларуска-іранскае прадпрыемства «Шахдзіне» з вытворчасцю ўсходніх прысмакаў.

Ад рэзідэнтаў патрабавецца вытворча скіраванасць прадпрыемства, мінімальны статутны фонд — 50 тысяч долараў, выпуск экспертнай і імпартазамышальнай прадукцыі і экалагічная бяспека вытворчасці. Атрымліваючы падатковы і мытныя льготы, прадпрыемствы свабоднай эканамічнай зоны бяруць на сябе абавязак па пэўных аб'ёмах вытворчасці прадукцыі і выплаты падаткаў. Калі гэтыя абавязкі не выконваюцца, то прадпрыемствы страчваюць льготы і працягваюць на агульнарэспубліканскіх умовах. Так, за мінулы год 2 прадпрыемствы пазбавіліся льготыў.

Агульная колькасць замежных інвестыцый, што ўліліся ў мінскую СЭЗ, ацэнена ў 28 мільёнаў долараў, дзе большая частка прыпадае на англійскіх, расійскіх, амерыканскіх і балтыйскіх прадпрыемальнікаў. Ёсць праекты па вытворчасці і пераапрацоўцы аднаразовага посуду, аўтапакрышак, элементаў для ралей. Але пры ўсім гэтым вытворчыя магчымасці зоны выкарыстоўваюцца пакуль толькі на трэціну.

ФОТАФАКТ

Фінансавая няўстойлівасць прадпрыемстваў

Ірына САЗАНОВІЧ

Беларускія суб'екты гаспадарання адчуваюць востры недахоп абаротных сродкаў. Гэта вымушае іх выкарыстоўваць прамыя тавараабменныя аперацыі ў ўзаемаразліках. Краіна пры гэтым нясе толькі выдаткі.

Стан і праблемы фінансавай устойлівасці прадпрыемстваў і сталі асноўным пытаннем паседжання аб'яднанага савета Беларускай навукова-прамысловай асацыяцыі і Беларускага саюза наймальнікаў, якое адбылося 16 лютага з удзелам прадстаўнікоў міністэрства фінансаў і прамысловасці.

Як адзначалася на паседжанні, рэнтабельнасць прадукцыі прамысловасці за мінулы год знізілася на 1,8 пункта і склала 15,4 працента. Пры гэтым, інфляцыя беларускага рубля да долара ЗША склала 3,7 раза, рост цэнаў на спажывецкія тавары — на 207,5%, цэнаў вытворцаў на прамысловую прадукцыю — на 267,7%, цэнаў на будаўніча-монтажныя работы — 334%, тарифаў на грузавыя перавозкі — 420%.

Па словах старшын эканамічнага савета БНПА Аляксандра Каўтуненкі, асноўная прычына фінанса-

вай няўстойлівасці прадпрыемстваў — несаадапаванасць эканамічнай палітыкі Беларусі, рост падатковай нагрузкі, адсутнасць індэксацыі абаротных сродкаў. Аднак, адзначыў ён, неспрыяльныя макразнакічныя ўмовы не павінны перашкаджаць самім прадпрыемствам развіваць дылерскую сетку, пры падтрымцы міністэрства прамысловасці ажыццяўляць рэструктурызацыю, прадпрымаць іншыя крокі для сваёй эканамічнай стабільнасці.

На паседжанні было прынятае рашэнне рэкамендаваць кіраўнікам прадпрыемстваў і арганізацыяў усіх формаў уласнасці актывізаваць працу па развіцці сваёй тавараправодзячай і сэрвісна-збытавай дылерскай сеткі, ухвалішы вопыт, назпашаны ў гэтай сферы мініскімі аўтамабільным і трактарным заводамі. Рэкамендавана таксама актывізаваць працу па рэструктурызацыі вытворчасцяў і дамагацца акцыянавання не шляхам выкупу дзяржаўнай уласнасці, а выпускам дадатковага пакета акцыяў і прыцягненнем інвестыцый у прадпрыемства ў дадатак да дзяржаўнага капіталу.

Выканаўчай дырэкцыі БНПА і савету Міжнароднага клуба дырэк-

БелТАН

Ужывае ці не ўжывае?

Падлетак выказвае прыступы злосці, у яго цячэ з носа кроў, ён часта праветрывае свой пакой. Прычынаў можа быць шмат. Напрыклад - наркатыкі

Першае знаёмства з наркатыкамі падлетак будзе старанна скрываць. Калі бацькі маюць добры кантакт з сынам ці дачкой, гутараць з імі, дык прасцей прыкмеціць змену ў іхніх паводзінах. Аднак паводзіны, пра якія мы пішам, не мусяць азначаць, што падлетак абавязкова ўжывае наркатыкі. Гэта можа быць прайвай нейкіх клопатаў у школе альбо параненых пачуццяў. У любым выпадку падлетку патрабуецца дапамога бацькоў.

Як выглядае

► **новы стыль убрання** – аб нечаканай змене знешняга выгляду падлетка трэба абавязкова з ім паразмаўляць. Спытайцеся, ці гэта такая новая мода і адкуль яна ўзялася, ці сябры па школе гэтак жа апранаюцца. Змена строю ў перыяд палавога даспявання – справа натуральная. Але можа быць, што падлетак звязаны з нейкай групай, якая мае кантакт з наркатыкамі і абзначае сябе знешне.

► **абывкавасць да свайго выгляду, невыкананне правілаў гігіены** – кожны з нас праз гэта, відаць, праходзіў, але варта высніць, бо падлетак, залежны ад наркатыкаў, перастае дбаць пра свой знешні выгляд.

► **рэзкае сніжэнне масы цела** – можа быць вынікам захворвання, з якім належыць ісці да доктара. Але можа быць паказчыкам таго, што падлетак ужывае наркатыкі.

► **насамарк, катар, крывацёк з носа** – могуць быць прайвай хваробы, наступствам аслаблення арганізма з прычыны палавога даспявання. Але крывацёк з носа можа быць і наступствам ужывання наркатыкаў удыханнем праз нос. Так ці інакш такая бяда вымагае выснавання ў доктара.

► **пагаршэнне памяці, яснасці мыслення** – калі падлетак

У 2000 годзе злачынствы, звязаныя з наркатыкамі, учынілі ў рэспубліцы 75 школьнікаў і студэнтаў. Але тых, хто ўжывае наркатычныя сродкі і пакуль не патрапіў на лаву падсудных, – непараўнальна больш. Сярод наркаманаў, што ўводзяць наркатык шпрыцам, 25% маюць станоўчы аналіз на СПІД.

Сусветная арганізацыя здароўя, каб супрацьдзейнічаць гэтай бедству, прыступіла да рэалізацыі спецыяльнай праграмы ў шэрагу краінаў, у тым ліку і ў Беларусі. Са студзеня ў нашай краіне рэалізуецца 5-гадовая праграма мер супрацьдзейнення злоўжыванню наркатычных сродкаў і псіхатропных рэчываў. Але галоўныя выратавальнікі сваіх дзяцей ад наркатыкаў – бацькі.

Менавіта бацькам адрасавана гэтая публікацыя, якую мы перадрукоўваем з польскай *Gazety Wyborczej*.

забываецца так часта, што гэта звяртае на сябе ўвагу, трэба абавязкова высніць прычыну, бо можа быць вынікам дзеяння наркатыкаў.

► **пачырванелыя вочы, празмерна звужаныя ці расшыраныя зрэчкі, якія не рэагуюць на святло** – налітыя крывей сасудзікі ў вачах могуць сведчыць, прыкладам, аб хваробе, працяглым недаспапанні, працяглым знаходжанні ў задымленым памяшканні. Але могуць сведчыць аб ужыванні алкаголю ці паленні марыхуаны. Звужаныя ці расшыраныя зрэчкі таксама могуць быць прыкметай ужывання наркатыкаў.

► **невывразная балбатлівая мова** – трэба папрасіць падлетка, каб гаварыў з вамі павольна, бо вы жадаеце яго зразумець. Калі падлетак не ў стане выканаць гэтую просьбу – дык магчыма, што гэта недобры нервовы стан, але можа быць, што гэтак уплывае алкаголь ці наркатыкі.

► **саладкаваты пах пры дыханні, а таксама ад валасоў** – можа быць вынікам занядання гігіены, але можа быць і пахам марыхуаны (саладкаваты пах паленых зёлак).

► **сляды ўколаў на руках, сляды крыві на бялізне** – вельмі трывожны сігнал для баць-

коў. Трэба неадкладна рэагаваць.

Як трымаецца

► **рэзкія змены настрою і актыўнасці, усплескі рэзкага ажыўлення змяняюцца ўпадкам і зморанасцю, празмерны апетыт ці брак апетыту** – гэта звычайная прайва палавога даспявання, як, дарэчы, і сып на целе. Але можа быць вынікам таемных эксперыментаў з наркатыкамі.

► **змяшэнне ці страта інтарэсу да любімых заняткаў** – прычынай можа быць, напрыклад, закаханасць, пра якую падлетак бацькам не скажа. Належыць гэта далікатна высніць.

► **пагаршэнне адносінаў да школы, дрэнныя адзнакі, канфлікты з настаўнікамі** – прычын можа быць мноства, але не выключана, што спрычыніліся і наркатыкі.

► **ізаляцыя ад родных усямі, замыканне ў пакоі, нежаданне весці размовы** – падлеткавы ўзрост патрабуе крыху інтымнасці і адзіноты. Аднак недапушчальна, каб дзіця замыкала пакой на ключ. Гэта ўжо не патрэба інтымнасці, але ахвота захаваць нешта ў таямніцы (таксама і бацькі не павінны замыкацца на ключ).

► **частае праветрыванне пакоя, ужыванне свечак і асвятляльнікаў паветра** – падлетак можа праветрываць пакой, бо гэта карысна, ужывае свечкі і кадзілкі, бо такая зараз мода. Але магчыма падлетак паліў цыгарэты ці наркатыкі.

► **выказванні, якія ўтрымліваюць пазітыўнае стаўленне да наркатыкаў, у выпадку размоваў на гэтую тэматыку** – падлетак можа даводзіць вам пра «нешкадлівасць марыхуаны» ці пра падзел наркатыкаў на «мяккія» і «цвёрдыя». Гэта неабавязкова азначае, што ваш сын ці дачка іх ужываюць. Гэткія заявы могуць вынікаць з таго, што падлетак перажывае працэс канфрантацыі з бацькамі (паказвае, што мае ўласную думку і дасведчаны больш за «старых»). Найлепей спакойна патлумачыць падлетку, што праўда ёсць адна: наркатыкі – шкодная рэч, а іх ужыванне, нават і марыхуаны, пераследуецца законам і адпаведна можна займець клопат і непрыемнасці.

► **прыступы злосці, агрэсіі, канфлікты** – трэба абавязкова высняць іх падставы, бо могуць быць вынікам дзеяння наркатыкаў.

► **рэзкая змена кола сяброў і прыяцеляў на іншых, асабліва на старэйшых па ўзросце** – патрабуецца размова з падлеткам, адкуль такая рэзкая змена прыяцеляў, што ў новых знаёмых больш прывабнага, чым у ранейшых. Як лічыць падлетак – нашто гэтыя старэйшыя людзі ім зацікавіліся?

► **цікаўнасць да кніжак пра наркатыкі** – кожны падлетак перажывае такі перыяд. Дзеці цікавяцца наркатыкамі, бо гэтая тэма гучыць у іхніх размовах з сябрамі і знаёмымі. Варта паразмаўляць з падлеткам аб такіх ведах. Трэба зрагаваць, калі падлетак у інтэрнэце заходзіць на старонку, прысвечаную наркатыкам.

► **невывразная спазненні, познія вяртанні дамоў, ноч, праведзеная па-за домам** – кожная начоўка па-за домам мусіць быць узгоднена з бацькамі. Родныя павінны ведаць, у каго падлетак начуе, тэлефон гэтай кватэры, быць у кантакце з іншымі бацькамі. Прычыны позніх вяртанняў трэба абавязкова высняць.

► **хлусня, вынас каштоўных рэчаў з хаты** – на крадзеж трэба рэагаваць адразу. Бо магчыма прычына – патрэба ў грошах на наркатыкі.

► **падлетак аб'яўляе пра крадзеж у яго дробных сумаў равеснікамі** – крадзежы ёсць усюды, але трэба зацікавіцца, распытываць падлетка, дзе ў яго ўкралі грошы. Калі гэта здарылася ў школе – трэба паразмаўляць з настаўнікамі і дырэктарам. Трэба зрабіць гэта ў прысутнасці падлетка. Маг-

чыма, крадзежу не было, а спасылка на яго прыкрывае выдаткі грошай на наркатыкі.

► **таямнічыя кароткія размовы па тэлефоне, хуткі выхад пасля гэтага з хаты** – можа гэта быць прыкметамі кахання, якое трэба паважаць. Прапануйце, каб падлетак запрасіў сваю сімпатыю дадому. Калі ж гэтыя тэлефонныя размовы з рознымі асобамі – а пасля іх наступае выхад з дому – распытайце сваё дзіця. Магчыма гэта размовы з гандлярамі, альбо падлетак сам можа гандляваць.

Што ты можаш?

Усе аксэсуары і рэчы, якія могуць мець дачыненне да наркатыкаў, вымагаюць абавязковага выснавання з боку бацькоў – найлепей у кансультацыі. Асаблівай увагі патрабуюць **таблеткі**. Кожная таблетка, знойдзеная ў сына ці дачкі, павінна быць засцеражэннем бацькам. Падлетак не мусіць сам сабе прызначаць лекі, нават супраць болю. Можа паказацца, што гэта перабольшванне – але калі заведзены парадок, што падлетку не вольна мець ніякіх лекаў, дык бацькі, знаходзячы таблетку, маюць правы непакоіцца і распытываць, адкуль яна ўзялася і што гэта за таблетка. Самыя насцярожваючыя рэчы – **папіросы, маленькія пакецікі з парашком, кавалкі апаленай фальгі, таблеткі, папярковыя значкі, забруджаныя банкі, шпрыцы і іглы**. Усе гэтыя рэчы могуць служыць пры ўжыванні падлеткам наркатыкаў.

Часам таксама наркатыкі і злучаныя з імі аксэсуары – для пятак падлетка, дзе ў яго ўкралі грошы. Калі гэта здарылася ў школе – трэба паразмаўляць з настаўнікамі і дырэктарам. Трэба зрабіць гэта ў прысутнасці падлетка. Маг-

руту, падліваючы вады.

Шлях залежнасці

Залежнасць не ўзнікае раптам, як гром з яснага неба. Бацькі, якія цікавяцца сваімі дзецьмі, могуць заўважыць папярэдзальныя сігналы намога раней, чым у дзіцяці складзецца залежнасць ад наркатыкаў.

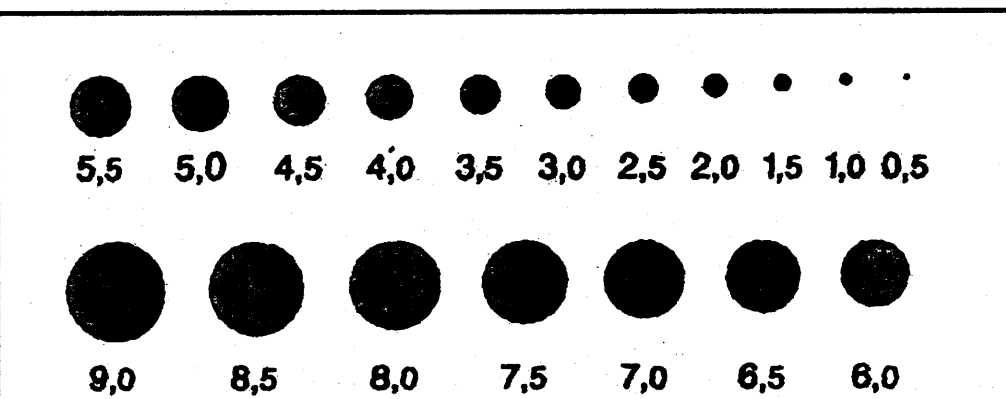
► **Першыя спробы наркатыкаў** – выпадковыя і нечэстыя. Бацькі могуць падумаць на прайвы наркаатручанасці, што з іх сынам ці дачкой «нешта не так», «хіба хворое», «ніколі так не трымалася».

► **Імкненне да «прыемнасці» ці ўніканне ад «непрыемнасці»** – частая і трывожная знакі можна на прыкмеціць, калі падлетак прымае наркатыкі для «задавальнення». Менш прыкметна, калі падлетак прымае іх, каб унікнуць непрыемнасцяў (напрыклад, зменшыць стрэс, звязаны са школай). У гэтай фазе залежнасці можна заўважыць такія сігналы, як страта цікаўнасці, ініцыятывы, школьныя праблемы, хатнія канфлікты, выхад з дому без папярэджання бацькоў, парушэнне рытму дня і ночы, пачырванелыя вочы, ненатуральна расшыраныя ці звужаныя зрэчкі, якія не рэагуюць на святло.

► **Залежнасць** – у перыяд афармлення залежнасці падлетка ўжо моцна відаць узростаючы канфлікт з бацькамі, спад настрою, які вынікае з ужывання наркатыкаў, вынас рэчаў з хаты, бойкі, крадзеж, вандалізм. Падлетак жадае здабыць грошы на наркатыкі, можа пачаць удзел у гандлі імі.

Катарына Монтгомеры
Томаш Герасімовіч
Gazeta Wyborcza

Працяг тэмы ў наступным нумары

Тэст на зрэчкі

Гэты тэст спецыяльна распрацаваны ў Швецыі для паліцэйскіх, якія скардзіліся, што не могуць ацаніць памеры зрэчак у затрыманых. Норма сярэдняга зрэчка чалавека ляжыць у межах ад 3 да 6,5 міліметраў. Вужэйшыя ці шырэйшыя зрэчкі могуць (хоць і неабавязкова) сведчыць пра ўжыванне наркатыкаў. Зрэчкі, меншыя за 3 мм, могуць быць знакам ужывання герайну. Зрэчкі, большыя за 6,5 мм, могуць сведчыць аб прыняцці іншых наркатыкаў. Пры ўжыванні наркатыкаў зрэчкі не рэагуюць на святло.

Бацькі могуць выразаць гэты малюнак і мець пры сабе. Варта ўдакладніць памеры, бо газетны друк не забяспечвае належнай дакладнасці.

Без права на неабходнае

Яніна КОБРЫН

В Гомельскую ісправітельную-трудовую колонию для женщин (УЖ 15/4) 15 февраля был доставлен гуманитарный груз Консультативно-наблюдательной группы ОБСЕ в Беларусь.

Каждая осужденная получила индивидуальный санитарно-гигиенический пакет, состоящий из туалетного и хозяйственного мыла, зубной щетки и пасты, шампуни и туалетной бумаги. 16 февраля аналогичный груз был передан Речицкой женской колонии (УЖ 15/24).

Эта гуманитарная поддержка была оказана КНГ ОБСЕ в рамках

собственного проекта, направленного на предоставление помощи лицам, которые отбывают наказание в местах лишения свободы. Гуманитарные конвои для них – единственная возможность иметь элементарные средства гигиены.

В списке выдаваемых осужденным женщинам предметов, утвержденным Советом министров, нет самого необходимого – женских гигиенических прокладок. Вносить изменения в этот перечень проблематично: нужны дополнительные средства. Причём немалые – в Беларуси около 27.000 осужденных женщин.

Оправдываясь перед КНГ ОБСЕ,

начальник медицинской службы Комитета исправления наказаний МВД Василий Завадский заявил, что «не исключено, что в стране все же будет узаконена выдача осужденным женщинам гигиенических прокладок». По его словам, КИН МВД периодически поднимает вопрос об обеспечении женщин средствами личной гигиены, но дело в том, что ответ упирается в привычную для наших дней безработицу на «зоне». Спецучреждения не в состоянии обеспечить женщин работой. Не имея доходов, женщины соответственно не имеют средств на надлежащий уход за собой.

Крыўдзяць нават сірот

Вераніка ПТУШКІНА

Улады не дазваляюць Саюзу евангельскіх хрысціянаў-баптыстаў правесці дабрачынную акцыю для дзяцей-сірот.

З 14 па 20 траўня пратэстанцкія царквы краіны вырашылі правесці ў Мінску дзіцячую акцыю пад назвай «Самы вялікі падарунак». У гэтым свяце павінны браць удзел каля 60 тысячаў хлопчыкаў і дзячынак з дзіцячых дамоў, школ-інтэрнатаў і малазабяспечаных сем'яў, а таксама дзяці-інваліды з Мінска і Мінскай вобласці.

Арганізатары акцыі плануюць

арганізаваць для дзяцей тэатралізаваанае шоу, прысвечанае праблемам чалавечых узаемаадносін. Разам з запрашэннем на спектакль, у якім мяркуюцца ўдзел вядучых артыстаў сталічных тэатраў, дзецім будуць уручаны падарункі ад іх аднагодкаў з розных краінаў.

Падобныя акцыі рэгулярна арганізуюцца за мяжой, у іх бяруць удзел ад 70 да 100 тысячаў дзяцей. Але там, у адрозненне ад Беларусі, дзіцячыя святы арганізуюцца пры падтрымцы дзяржаўных структураў, якія ўсведамляюць выключнае духоўнае значэнне па-

добнай падзеі.

Арганізатары акцыі «Самы вялікі падарунак» дагэтуль не атрымалі афіцыйнага дазволу на правядзенне свята, таму не могуць пачаць падрыхтоўку акцыі. Паводле словаў прадстаўніка Саюза евангельскіх хрысціянаў-баптыстаў Германа Родава, «арганізатарам, якія будуць несці адказнасць за жыццё і здароўе кожнага дзіцяці, трэба будзе ажыццявіць велізарны аб'ём работ па вырашэнні шматлікіх праблемаў, і такая маруднасць з боку дзяржаўных устаноў не зразумелая».

СПОРТ

У беларусаў перспектывы не праявляецца

Аляксей СТАЎСКІ

Беспаспяхова, як і меркавалася, выступаюць беларускія лыжнікі і лыжніцы на чэмпіянаце свету па гэтым відзе спорту ў фінскім горадзе Лахці. За ўвесь час у беларусаў не было нават мізэрных шанцаў узяць які-небудзь медаль.

У першы дзень дзякуючы практолам спаборніцтваў у інтэрнэце мы змаглі вызначыць, што больш-менш прыстойнае месца ў гонцы на 15 кіламетраў класічным стылем заняў наш срэбраны прызёр нядаўняй Універсіяды Мікалай Семяняк. Ён стаў дваццаць сёмым з адставаннем ад лідэра ў тры хвіліны і чатыры секунды. Перамог жа швед Пер Олафсан. У жанчын у гонцы на тых жа 15 кіламетраў ніводная з беларусаў у першую дваццатку не трапіла.

Перамог Олафсан і на другі

дзень падчас гонак пераследу. Тут у беларусаў лепшы вынік паказаў Сяргей Далідовіч. У яго дваццаць дзевятае месца. У жанчын Ірына Скрыпнік у гонцы пераследу так нічога і не здолела зрабіць, каб звярнуць на сябе ўвагу.

Тым не менш чэмпіят будзе працягвацца яшчэ цэлы тыдзень, і сёння мы даем другую частку календара чэмпіяната.

20 лютага. Жаночая гонка на 10 кіламетраў класічным стылем.

21 лютага. Жаночы і мужчынскі спрынт на 5 і 10 кіламетраў адпаведна.

22 лютага. Мужчынская эстафета 4х10 кіламетраў.

23 лютага. Жаночая эстафета 4х5 кіламетраў.

25 лютага. Апошні дзень чэмпіяната. Дзве марафонскія гонкі: на 30 кіламетраў у жанчын і 50 — у мужчын.

МЕЦэнаты з Францыі

Аляксей ЗУБРОЎСКІ

Значную дозу галявога ўлівання атрымалі гандбалісткі чэмпіёна Беларусі клуба Беларускай дзяржаўнай політэхнічнай акадэміі ад французскага клуба «Мец» у рамках розыгрышу Кубка ЕФФ. Толькі адзін тайм здолелі пратрымацца беларускі супраць наіску «мецэна-так». 10:13 — такі быў лік пасля першага перыяду, і 20:31 — пасля ўсёй

гульні. Зразумела, нягледзячы на тое, што ўчора ўвечары адбылася гульня ў адказ, такую перавагу адыграць БДПА проста не ў стане, і таму турнірны шлях клуба можна лічыць скончаным. Зрэшты, нашы гандбалісткі і так дабраліся да 1/8 фіналу, што безумоўна можна назваць нават поспехам. Яго толькі патрэбна развіваць у будучым, каб цяперашнія набыткі не сталіся недасягальнымі ў будучым.

Мірны адолеў Нормана!

Аляксей ШЫДЛОЎСКІ

Сенсацыйнай перамогай мінчаніна Макса Мірнага завяршылася сустрэча ў рамках 1/8 фіналу тэніснага турніру ў Марсэлі з прызавым фондам у паўмільёна долараў ЗША.

Ён перамог першую ракетку турніру Магнуса Нормана з Швецыі з лікам 6:2, 3:6, 6:3. У чвэрцьфінале беларус сустрэўся з французам Жульенам Бутэрам і таксама быў лепшым, прычым без асаблівых цяжкасцяў — 6:2, 6:3. І толькі ў паўфінале турнірны шлях беларуса скончыўся паразай. Яшчэ адзін, больш масітны француз, Себаст'ян Гражан ва ўпартым паядынку прайшоў больш волі. Лік па сэтах 4:6, 6:7. А Гражан выйшаў у фінал, дзе ўчора ўвечары гуляў з расіяні-

нам Яўгенам Кафельнікавым. А Мірному ягонае паспяховае выступленне значна дадасць і ачкоў у рэйтынгавую скаронку (верагодна, што Макс наблізіцца ў рэйтынг да першай на цяперашні момант ракеткі Беларусі Уладзіміра Валчкова і зноў узновіць змаганне за гэты тытул) і грошай на рахунак у банку.

Тым часам на турніры ў сталіцы Катара Дохе расіянка Ліна Краснарукца, на жаль, у напружаным паядынку перамагла беларуску Таццяну Пучак з лікам 2:6, 7:5, 7:6. Скажам шчыра, нашай тэнісістцы проста не хапіла крыху ўпартасці ў паядынку.

На гэтым тыдні распачаліся яшчэ некалькі турніраў, у якіх прымаюць удзел беларускія тэнісісты, аб іх у наступным нумары.

ВІТРАЖ

Новы рэкорд для Кнігі рэкордаў

Саракагадовы кітаец Ван Чжунлін здолеў прасядзець у адных трусах на ледзяной глыбе на працягу чатырох з паловай гадзінаў, каб патрапіць у Кнігу рэкордаў Гінеса. Адбылася гэта ў прысутнасці сотняў гледачоў. Афіцыйныя прадстаўнікі прэстыжнага міжнароднага выдання парэўноваюць дасягненне кітайца з дадзенымі іншых людзей,

якія спрабавалі ўсталяваць аналагічны рэкорд.

Але кітайская прэса падкрэслівае, што гэты жыхар Пекіна атрымаў перамогу над 47 сваімі сапернікамі. Рэкардсмен правёў на ледзяной глыбе працяглы час, нягледзячы на ​​незвычайныя халады ў сталіцы Кітая, і пры гэтым на ягоным твары не здрыгануўся ніводзін мускул.

Таямніцы цывілізацыі індзейцаў

Тры старажытныя захаванні, запісаныя скарабамі далёкай у часе індзейскай цывілізацыі Мачэ, знайшлі на тэрыторыі Перу амерыканскія археолагі. Росквіт гэтай цывілізацыі прыпадае на перыяд з I па VIII стагоддзі да новай эры. Гэтая знаходка лічыцца найбольш важнай з усіх, што мелі месца на перуанскай тэрыторыі за апошнія гады. Скарбы былі выяўлены ў іпірамідзе вышыняй 32 метры недалёка ад мястэчка Дос-Кабесас на ўзбярэжжы краіны. Па словах кіраўніка экспедыцыі з Каліфарнійскага ўніверсітэта Крыстофера Данана, знойдзеныя керамічныя, металічныя і тэкстыльныя рэчы ўяўляюць сабой выключную гістарычную каштоўнасць і захавалі выдатную якасць. У выяўленых магі-

лах знаці цывілізацыі Мачэ было шмат золата і срэбра. Спецыяльнае даследаванне пра унікальныя знаходкі будзе апублікавана ў сярэдзіне вясны, і з ім будзе магчыма пазнаёміцца праз інтэрнэт.

Порази́ть, но... не до смерти

Вооруженные силы все шире используют новые способы вывода противника из строя

Владимир СЕРГЕЕВ

В зарубежной печати активно обсуждаются различные аспекты применения нового типа оружия, известного под названием «несмертельного».

Иммобилизация живой силы

Потенциальным применением несмертельного оружия являются ситуации, когда требуется «иммобилизация», т.е. приостановка физической активности живой силы противника (рассеивание людской толпы, нейтрализация укрывшихся за баррикадой вооруженных людей, предотвращение бегства отдельных индивидуумов); иммобилизация движущихся объектов (остановка или препятствование следованию автомашин при минимальном риске для находящихся в них пассажиров); создание помех компьютеризованным линиям связи (посредством внедрения в информационные каналы компьютерных вирусов); нарушение инфраструктуры общего назначения (например, вывод из строя энергетических сетей).

Разработчики считают, что приоритетное значение следует придать разработке несмертельного оружия, воздействующего именно на личный состав противника. По их мнению, сам термин «несмертельное» не следует понимать буквально, поскольку, вообще говоря, возможны ситуации, когда нельзя исключить и летального исхода. Наибольшее распространение в качестве основы для создания образцов несмертельного оружия получили оружейный комплекс М203 автоматической винтовки М16 с патроном калибра 5,56 мм и 44-мм гранатомет.

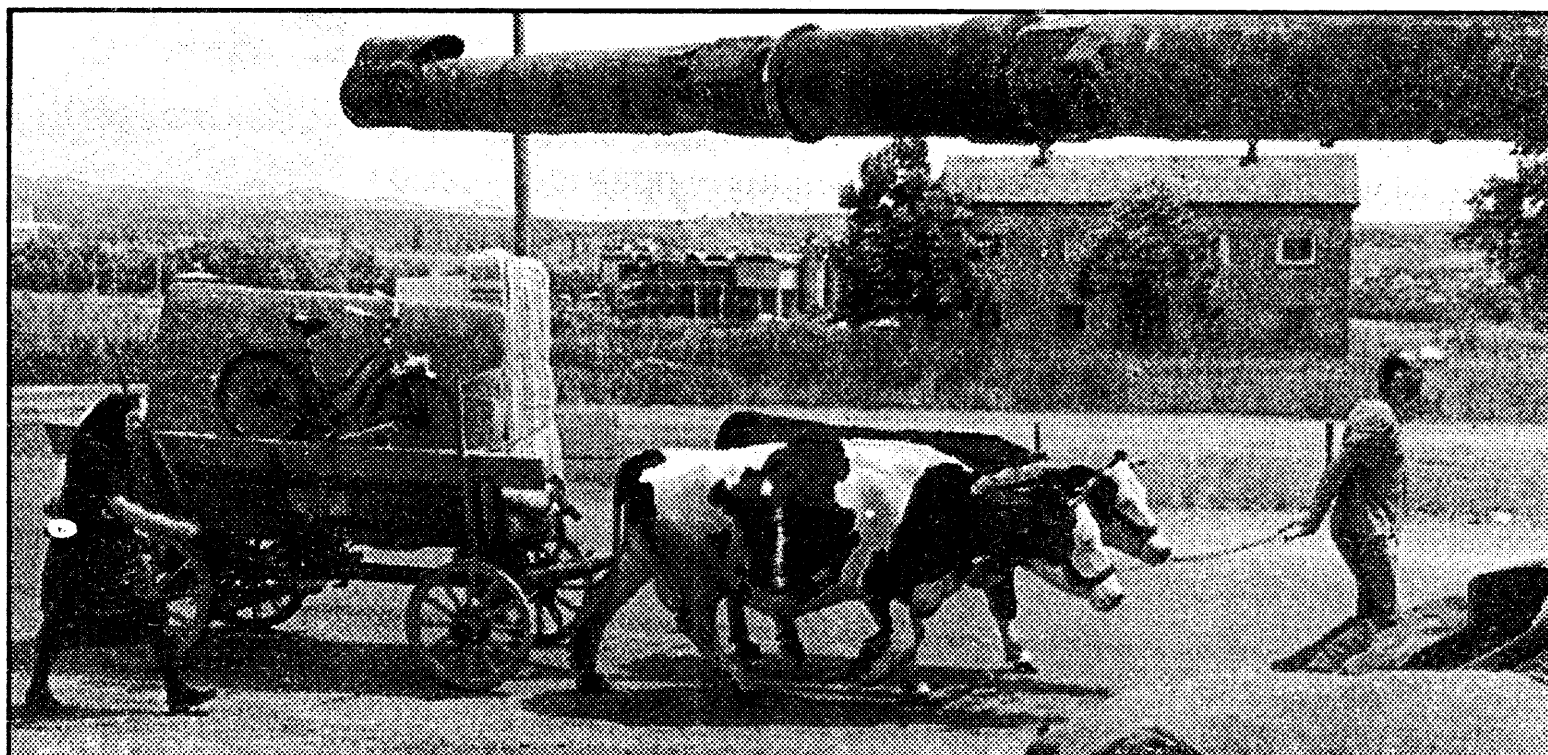
Тупоносые резиновые пули

Другой категорией систем, проходящих полевые испытания, являются разработанные по программе несмертельного оружия АМС 40-мм боеприпасы, начиненные множеством тупоносых пуль ударного действия. Они уже прошли коммерческое лицензирование и предназначены для нейтрализации агрессивно настроенной толпы, а также в ряде операций военной полиции и других органов правопорядка.

Боеприпасы с резиновыми шариками или дробинками демонстрировались на одной из выставок современных вооружений фирмой *Alliant Techsystems*. В соответствии с контрактом, заключенным ею с ARDEC, фирма в тесном сотрудничестве с израильским ВПК изготовила два варианта боеприпасов, содержащих несмертельное оружие с резиновыми поражающими элементами для ведения огня из серийного стрелкового оружия. В основном они предназначены для типовых полицейских акций (разгон демонстрантов и т.п.). Несмертельные пули выбрасываются из дула под действием баллистического заряда, сходного с холостым патроном.

Начиненные сеткой

Ряд боеприпасов, создаваемых по программе НИОКР несмертельного оружия, заинтересовал существенно гражданские ведомства. В частности, Национальный институт юстиции (США) решил выступить в качестве спонсора проекта *SBR* (по исследованию нововведений

малого бизнеса) с целью разработки 40-мм «Боеприпаса баллистической сетки». На последнем симпозиуме сухопутных войск США представитель ARDEC продемонстрировал, как действует датчик, смонтированный в носовую часть прототипа гранаты. Новый образец несмертельного оружия позволяет эффективно управлять развертыванием своего рода «заградительного загона» при блокировании отдельных групп противника. «Загон» позволяет приостановить всякое перемещение военнослужащих или позволить им движение строго в рамках заданного коридора. Как сообщается в зарубежной печати, в некоторых полевых испытаниях использовалась сеть со специальным покрытием, работающим по принципу адгезии (с усиленным эффектом прилипания), что значительно повышало заградительный эффект.

«Начиненная сеткой» 40-мм граната является также новой системой для борьбы с террористами и злоумышленниками, пытающимися проникнуть на особо важные военные объекты. Один из подобных образцов прошел испытания на полигоне службы безопасности, отвечающей за охрану ядерных боеприпасов, находящихся на борту американских стратегических ракет и самолетов-носителей.

Лазерный ослепитель

Для ВВС США разработан несмертельный (с расфокусированным лучом) лазерный «ослепитель», который приспособлен для 40-мм гранатомета. Экспериментальные образцы «Ослепителя» использовались ВМС США в 1995 г. в ходе миротворческих операций ООН в Сомали. Система «*Sabor*» состоит из двух компонентов: твердой пластиковой капсулы, имеющей те же размеры и форму, что и 40-мм граната, и из панели управления, которая посылает импульсы в нижний блок гранатомета.

Пластиковая капсула несет в себе лазерный диод и закладывается в немодифицированный гранатомет М203 точно так же, как обычная граната. Простым нажатием кнопки на панели управления стрелок переводит лазер в режим непрерывного излучения, что позволяет ослепить противника.

Как свидетельствует технический консультант лаборатории Филлипса, который в составе американской морской пехоты участвовал в миротворческих операциях в Африке, в том числе по отводу сил ООН с территории Сомали в начале 1995 г., ВМС США успешно применили тогда систему «*Sabor 203*». По его словам, одного морского пехотинца окружила враждебно настроенная толпа местных жителей (это случилось

после того, как, прорвав жиденький ооновский заслон, масса вооруженных сомалийцев вплотную приблизилась к месту размещения подразделений американских войск). Стремясь избежать смертоубийства, пехотинец с «*Sabor 203*» быстро перебрал переключатель на пульте в положение «Излучение». Секундами позже из ствола «*Sabor*» забил ослепительно яркий красный луч. Он «прошел» по толпе на уровне человеческой груди, вызвав панику в ее рядах. Вскоре толпа была рассеяна...

Световая игла

В начале 90-х гг. в Соединенных Штатах было создано лазерное оружие с ранцевым батарейным питанием, имеющее габариты табельного стрелкового оружия. В разработке находится лазерное ружье, по своим размерам не превосходящее стандартную армейскую винтовку М16 и имеющее дальность действия до 1 км. В самом ближайшем будущем ожидают появление малогабаритных лазерных пистолетов, воздействующих на сетчатку зрительного анализатора. Слегка расфокусированный лазерный луч пистолета способен на некоторое время ослепить террориста или иного злоумышленника.

Помимо указанных средств в США и других странах НАТО создаются авиационные, корабельные и наземные лазерные установки большой мощности, предназначенные для вывода из строя опто-электронной аппаратуры (прицелов ночного видения, систем наведения крылатых и баллистических ракет, фотоприборов спутников-шпионов).

Довести до эпилепсии

Лазер, официально именуемый оптическим квантовым генератором, излучает в пространстве световые волны, отличающиеся высочайшей когерентностью, т.е. строгим постоянством фазы колебаний. Это позволяет получить высокую концентрацию света, создать своего рода «световую иглу», которая и может выжечь сетчатку глаза. Все другие источники света — лампы накаливания, люминесцентная и даже прожектор — относятся к некогерентным. Они не столь опасны и этим привлекли внимание разработчиков несмертельного оружия.

Руководитель программы разработки «оружия с минимальным побочным эффектом» (другое название «несмертельного оружия») Курт Джонсон из Центра по НИОКР министерства армии поведом о проводимых исследованиях по получению мощных источников некогерентного излучения. Проходят испытания приборы-излучатели мощных направленных и диффузных импульсных потоков оптического диапазона. Их удалось создать на базе принципиально новой технологии взрывного нагрева инертных газов. По словам Джонсона, подобные средства, вмонтированные в корпус стандартного 155 мм армейского снаряда или подвешенные к дрейфующему в сторону вражеских позиций газовому баллону, смогут практически мгновенно вывести из строя все оптико-электронные датчики компьютерных систем управления, а также личный состав противника.

Печатается в сокращении
Ng.ru

Головны рэдактар
Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА. Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванняў аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі. Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік: Зміцер Жук. Выдавец — рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by. Надрукавана ў друкарні УП «Мэджык» г. Мінск, ул. Кнорына, 50. Заказ № 168. Нумар падпісаны ў друку 18/02/2001 (15.00). Наклад — 9,360.